

1 Timotei 6:1-21 – Robi și stăpâni. Bogățiile și bogății acestui veac. Evlavia și lupta cea bună.

Finalul cap.5 încheie secțiunea dedicată liderilor (cap.3-5), secțiunea introduce de cap.1-2. Ne întrebăm de ce nu încheie aici Pavel epistola? De ce mai scrie cap.6? Dacă nu am ști conținutul acestui capitol și am fi în locul lui Pavel cu ce am continua după finalul cap.5? Și ce alte teme am include în cap.6? Probabil că ne-am gândi la multe lucruri, dar mai puțin la relația dintre robi și stăpâni. Și totuși iată că Pavel dedică primele 2 versete din capitolul 6 acestei teme. Oare de ce?

Desigur ne gândim că era și o problemă cu care se confrunta marea Biserică din Efes. Ea includea mulți robi, iar o bună parte din aceștia slujeau în casele unor stăpâni credincioși. Cum să se raporteze robii la jugul robiei DUPĂ ce s-au întors la Dumnezeu? Și mai ales cum să se raporteze la situația lor dacă aveau stăpâni credincioși? Dar dacă Biserica din Efes se confrunta cu aceste întrebări, totuși de ce Pavel așază acest pasaj tocmai în acest loc al discursului său, de ce tocmai la începutul capitolului 6? Și de asemenea CUM se leagă acest îndemn de restul epistolei? Există o legătură între tendința robilor de a se raporta greșit la jugul robiei și învățătura proorocilor mincinoși din Efes? Versetul 6:3 ne-ar sugera că falșii învățători din Efes dădea o altă învățătură cu privire la statutul robilor decât cea dată de Pavel.

E util să ne aducem aminte că Pavel a mai abordat problema relației dintre robi și stăpâni în Epistola către Efeseni pe care a scris-o înainte de 1 Timotei. Iată ce le spunea Pavel în Efeseni 6:5-9:

5. **Robilor**, ascultați de stăpânii voștri pământești, cu frică și cutremur, în curăție de inimă, ca de Hristos.

6. Slujiți-le nu numai când sunteți sub ochii lor, ca și cum ați vrea să plăceți oamenilor, ci ca niște robi ai lui Hristos, care fac din inimă voia lui Dumnezeu.

7. Slujiți-le cu bucurie, ca Domnului, iar nu oamenilor,

8. căci știți că fiecare, fie rob, fie slobod, va primi răsplătă de la Domnul, după binele pe care-l va fi făcut.

9. Și voi, **stăpânilor**, purtați-vă la fel cu ei; feriți-vă de amenințări, ca unii care știți că Stăpânul lor și al vostru este în cer și că înaintea Lui nu se are în vedere fața omului.

În acel context Pavel dădea îndemnuri și robilor și stăpânilor dar nu trata în mod particular relația dintre robii și stăpânii credincioși. Relația rob-stăpân mai este abordată și în Coloseni 3:22-4:1:

22. **Robilor**, ascultați în toate lucrurile pe stăpânii voștri pământești; nu numai când sunteți sub ochii lor, ca cei ce caută să placă oamenilor, ci cu curăție de inimă, ca unii care vă temeți de

Domnul.

23. Orice faceți să faceți din toată inima, ca pentru Domnul, nu ca pentru oameni,

24. ca unii care știți că veți primi de la Domnul răsplata moștenirii. Voi slujiți Domnului Hristos.

25. Căci cine umblă cu strâmbătate își va primi plata după strâmbătatea pe care a făcut-o; și nu se are în vedere fața omului.

Capitolul 4

1. **Stăpânilor**, dați robilor voștri ce le datorăți și ce li se cuvine, căci știți că și voi aveți un Stăpân în cer.

Și în epistola către Coloseni Pavel îndeamnă pe robi la ascultare cu bucurie. Provocarea pe care le-o face Pavel este să slujească Domnului și nu oamenilor. La fel cum în Egipt, Iosif slujea Domnului și nu lui Potifar, la fel să facă și ei. Toate sarcinile primite de la stăpânii lor, le primesc de fapt din partea Domnului. Domnul vrea ca ei să fie supuși stăpânilor lor și să împlinească acele sarcini. E un act de credință, de a vedea în spatele stăpânului pământesc pe stăpânul Ceresc care a gândit pentru modelarea și binele lor acel context și acele sarcini înaintea de întemeierea lumii. Ei vor primi o răsplată de la Domnului pe care-L slujesc. La fel ca în epistola către Efeseni Pavel nu tratează în particular relația dintre robii și stăpânii creștini, dă sfaturi și stăpânilor, dar insistă tot pe responsabilitățile robilor.

Problema robilor este amintită și în 1 Corinteni 7:20-24:

20. Fiecare să rămână în chemarea pe care o avea când a fost chemat.

21. Ai fost chemat când erai rob? **Să nu te neliniștești de lucrul acesta; dar, dacă poți să ajungi slobod, folosește-te.**

22. Căci robul chemat în Domnul este un slobozit al Domnului. Tot așa, cel slobod care a fost chemat este un rob al lui Hristos.

23. Voi ați fost cumpărați cu un preț. Nu vă faceți, dar, robi oamenilor.

24. Fiecare, fraților, să rămână cu Dumnezeu în starea în care era când a fost chemat.

Pavel alungă aici neliniștea celor care s-au convertit în starea de robie. Ei sunt slobози în Domnul, și acea stare de robie a fost luată în calcul de Răscumpărătorul lor. Toate lucrurile vor lucra spre binele lor, inclusiv contextul robiei, iar dacă Domnul va considera necesară schimbarea lui o va face. Și când Domnul va deschide ușa eliberării, robul e încurajat să se elibereze. Pavel abordează deci în 1 Corinteni 7 teme noi.

Tema robiei e prezentă și în Tit 2:6-15:

6. Sfătuiește, de asemenea, pe tineri să fie cumpătați

7. și dă-te pe tine însuși pildă de fapte bune, în toate privințele. Iar în învățatură, dă dovadă de curăție, de vrednicie,

8. de vorbire sănătoasă și fără cusur, ca potrivnicul să rămână de rușine și să nu poată să spună nimic rău de noi.

9. Sfătuiește **pe robi** să fie supuși stăpânilor lor, să le fie pe plac în toate lucrurile, să nu le întoarcă vorba,

10. să nu fure nimic, ci totdeauna să dea dovadă de o desăvârșită credincioșie, **ca să facă în totul cinste învățaturii lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru.**

11. Căci harul lui Dumnezeu, care aduce mântuire pentru toți oamenii, a fost arătat

12. și ne învață s-o rupem cu păgânătatea și cu poftele lumești și să trăim în veacul de acum cu cumpătate, dreptate și evlavie,

13. așteptând fericita noastră nădejde și arătarea slavei marelui nostru Dumnezeu și Mântuitor Isus Hristos.

14. El S-a dat pe Sine însuși pentru noi, ca să ne răscumpere din orice fărădelege și să-Și curețe un norod care să fie al Lui, **plin de râvnă pentru fapte bune.**

15. Spune lucrurile acestea, sfătuiește și mustră cu deplină putere. Nimeni să nu te disprețuiască.

Pavel aduce o motivație nouă robilor aici: învățătura să nu fie vorbită de rău. Unele din acuzele aduse credincioșilor au fost că sfidează orânduielile sociale și structurile de autoritate pe motiv că au Stăpân pe Dumnezeu, sau ca Împărat pe Isus. O altă acuză a fost că sunt leneși și delăsători, că nu sunt implicați în această viață căci ei așteaptă viața viitoare și doar aceasta contează pentru ei. Prin credincioșia lor, robii arată falsitatea acestor acuze. Astfel credincioșia lor face parte din mandatul preoției lor, din mărturia lor creștină față de stăpânii lor. Ei întrupează adevărul Evangheliei cu privire la raportarea la viața de acum și la orânduielile sociale. Supunerea robilor înseamnă ascultare față de învățătura sănătoasă.

Și Petru dă sfaturi robilor:

18. Slugilor, fiți supuse stăpânilor voștri cu toată frica, nu numai celor ce sunt buni și blânzi, **ci și celor greu de mulțumit.**

19. Căci este un lucru plăcut dacă cineva, **pentru cugetul lui față de Dumnezeu, suferă întristare și suferă pe nedrept.**

20. În adevăr, ce fală este să suferiți cu răbdare să fiți pălmuiți, când ați făcut rău? Dar, dacă suferiți cu răbdare, când ați făcut ce este bine, lucrul acesta este plăcut lui Dumnezeu.

21. Și la aceasta ați fost chemați; fiindcă și Hristos a suferit pentru voi și v-a lăsat o pildă, ca să călcați pe urmele Lui.

Petru insistă pe o nuanță nouă, pe raportarea la stăpânii mai aspri, greu de mulțumit și care comit și nedreptăți. El îndeamnă robii să accepte suferința - căci legea era adesea de partea stăpânilor în aceste situații, dar acest lucru nu se poate aplica la fel în relația angajat-angajator din societatea de azi!-, căci este o suferință pentru Hristos, după modelul suferințelor lui Hristos.

Apoi epistola către Filimon are ca temă centrală relația dintre stăpân și rob. Onisim este un rob necredincios care a fugit de la stăpânul său credincios Filimon. După ce a fugit s-a întâlnit cu Pavel și s-a întors la Hristos Isus, și a slujit pe Pavel și lucrarea creștină. Pavel acum

mediază între Onisim și Filimon. Strălucește faptul că Pavel renunță la autoritatea sa apostolică în baza căreia putea porunci pentru a-l ruga pe Filimon ca pe un frate să fie binevoitor față de Onisim și chiar să-l mai lase să-l ajute pe Pavel. Strălucește de asemenea faptul că Pavel nu schimbă nici în această situație orânduiala socială în virtutea căreia Onisim rămânea robul fugar al lui Filimon.

Suntem uimiți cât de frecvent apare această temă a robilor în epistolele Noului Testament. Înseamnă că ea ridică multe întrebări și multe probleme în Bisericile creștine din primul secol. Marea ispită a robilor pare a fi tocmai răzvrătirea față de stăpânii lor pentru că au început o nouă viață, pentru că au un nou Stăpân și fac parte dintr-o nouă împărăție. Isus i-a făcut liberi, de ce să mai slujească unor oameni? De asemenea, principiile superioare ale iubirii creștine puteau contesta însăși moralitatea orânduielilor sociale care susținea raporturile dintre robi și stăpâni. Și iată cât de des și cât de clar insistă apostolii în Noul Testament că Biserica nu vrea să schimbe această orânduială socială, măcar că are elemente de nedreptate în ea. Pavel îndeamnă la respectarea orânduielilor sociale existente. Desigur e util să ne amintim că relația rob-stăpân era acceptată și de Vechiul Testament. De asemenea ne amintim că statutul de rob nu însemna în mod obligatoriu exploatarea și nedreptățirea celui în cauză. Erau robi care se bucura de multe privilegii și care-și iubeau stăpânii. În structura economică și socială a vremii de atunci, pentru mulți era o șansă să poată fi rob în casa unui stăpân bogat. Căci singur nu avea posibilitatea să se întrețină sau etnia/statutul social nu-i oferea posibilitatea să cumpere proprietăți, să facă negustorie etc pentru a se întreține singur. Existau legi care apărau drepturile robilor. Acest lucru e clar în Vechiul Testament. Dar aceste legi erau prezente și în lumea greco-romană. E adevărat că erau și diferite tipuri de robi și tipuri de slujbe. Unii erau exploatați pe câmp dar alții se ocupau cu educația copiilor stăpânului. A fi rob în casa unui anumit stăpân însemna o poziție privilegiată față de statutul multor oameni liberi. E adevărat că erau și abuzuri împotriva robilor și că în anumite situații legea era de partea stăpânilor nedrepti. Existau legi care ofereau și posibilitatea eliberării robilor, cumpărării libertății de către aceștia. Erau însă și legi romane care limitau posibilitatea eliberării robilor. Stăpânul nu putea elibera de exemplu mai mult de un anumit număr de robi pe an. Deci, deși erau și abuzuri, nu vorbim de acea sclavie și exploatare extremă pe care am văzut-o prezentată în anumite filme.

Pavel încurajează câștigarea libertății (dacă te poți slobozi, slobozește-te!), dar nu cere creștinilor să schimbe ei această orânduială socială. El nu poruncește și nici măcar nu îndeamnă pe stăpânii creștini să-și elibereze robii. Nu le cere acest lucru nici măcar în cazul robilor creștini. Iată că nici schimbarea societății nu este lupta Bisericii, nu este un obiectiv al acesteia. Pavel însă le cere sfințirea raportului rob-stăpân prin împlinirea legii iubirii. Pavel îndeamnă pe robi la ascultare, iar pe stăpâni la corectitudine și bunătate față de robii lor. Dacă un stăpân creștin decidea să-și elibereze robii, putea face acest lucru. Pavel însă nu-i cere explicit acest lucru. Adesea însă robii eliberați doreau să rămână la stăpânul lor, căci le era mai bine acolo decât în

altă parte. Stăpânul îi oferea o casă și mâncare atât pentru el cât și pentru familia lui. Aceste lucruri erau greu de obținut în acea vreme.

Dar ce nuanțe noi aduce pasajul din 1 Timotei 6?

*1. Toți cei ce sunt sub jugul robiei să socotească pe stăpânii lor vrednici de toată cinstea, **ca Numele lui Dumnezeu și învățătura să nu fie vorbite de rău.***

2. Iar cei ce au stăpâni credincioși să nu-i disprețuiască, sub cuvânt că sunt „frați”, ci să le slujească și mai bine, tocmai fiindcă cei ce se bucură de binefacerile slujbei lor sunt credincioși și preaiubiți. Învață pe oameni aceste lucruri și spune-le apăsător.

3. Dacă învață cineva pe oameni învățatură deosebită, și nu se ține de cuvintele sănătoase ale Domnului nostru Isus Hristos și de învățătura care duce la evlavie,

Pavel are un îndem similar celor din alte epistole. La fel ca și în Tit insistă pe ideea de a aduce o bună mărturie creștină: **ca Numele lui Dumnezeu și învățătura să nu fie vorbite de rău.** Pavel recunoaște că robia este un jug, ceea ce este o nuanță asemănătoare cu cea din 1 Cor.7. Marele element de noutate este că tratează explicit relația robilor creștini cu stăpânii lor creștini. De asemenea prin v.3 pare că pune în legătură nesupunerea și răzvrătirea robilor creștini față de stăpânii lor cu o anumită învățatură promovată de falșii învățători din Efes. Este vorba de aceiași învățători menționați în cap.1 și 4 sau de alții?

Într-adevăr este singurul loc din epistolele sale în care Pavel insistă pe relația dintre robii și stăpânii credincioși. În numeroasa Biserică din Efes au apărut și multe asemenea situații. Iată o nouă provocare: în Biserică cei doi erau frați în Domnul, dar în această lume unul era rob și celălalt stăpân. Care din cele două ipostaze avea să primeze? Am putea crede că cea oferită de realitatea spirituală a Bisericii. Dar Pavel ne surprinde din nou. Cele două ipostaze nu intră în conflict. Realitatea Bisericii și orânduierile ei nu trebuie să intre în conflict cu mersul lumii și orânduierile societății. Astfel cei doi rămân frați, dar rămâne în picioare și relația de tip rob-stăpân. Se pare că în Efes erau multe discuții pe această temă și se formase un curent de gândire care susținea drepturile robilor creștini față de stăpânii lor creștini. Îndemnul de la finalul v.2: *Îndeamnă pe oameni aceste lucruri și spune-le apăsător.*, ne dă de înțeles că mulți din Biserică vedeau altfel lucruri. Dar ei vedeau altfel lucrurile și în cazul ajutorării văduvelor. Dar iată că principiile împărăției și căile Domnului nu sunt la îndemâna oricui. El sunt chiar contraintuitive, și în contradicție cu simțul comun și cu calea bunului simț. Astfel, în virtutea bunului simț toate văduvele trebuiau ajutate și stăpânii creștini trebuiau să-și elibereze robii creștini. Dar Pavel este la polul opus. Să ajuți doar câteva văduve (cele cu adevărat văduve!), iar robii creștini să slujească și mai bine stăpânilor lor creștini, tocmai prin faptul că sunt creștini. Ascetismul este un fals model al evlaviei, filantropia este un altul, dar iată că și schimbarea societății și a orânduierilor sociale este o altă defocalizare de la adevărata cale a evlaviei. Am discutat cu alte ocazii mai detaliat această defocalizare. Este de prisos să amintim din istoria Bisericii capcana în care a căzut Biserica de a încerca să schimbe lumea, de a încerca să promoveze sau să impună în afara Bisericii principiile Împărăției. Sfera de slujire a Bisericii este în interiorul ei. *Ce avem de a face*

cu cei de afară? Pe ei îi va judeca Dumnezeu! O de am respecta granițele și limitele de slujire pe care ni le-a trasat Dumnezeu, restul e responsabilitatea Sa. Oare nu avem credință că El știe să guverneze lumea și tot ce este în ea? Porunca dată nouă este să fim credincioși în lucrul încredințat nouă. Dar dacă suntem găsiți credincioși în lucrurile încredințate altora, nu ne ajută la nimic, și oare am epuizat credințioșia în lucrul încredințat nouă de avem timp și pentru lucrurile încredințate altora? Oare am împlinit în Biserică toate principiile Împărăției de avem timp să le implementăm și în lumea largă? Oare bătălia se dă jos pe pământ sau în ceruri? Oare putem implementa principiile Împărăției în lume atâta vreme cât stăpânitorul ei este diavolul?

Ne întrebăm dacă v.3 este în strânsă legătură cu v.2 sau este o afirmație cu caracter general care ar include mai multe problematici și nu doar cea legată de relația robi-stăpâni. Se poate ca falșii învățători din Efes să promoveze un fel de revoltă a robilor creștini față de stăpânii lor credincioși, pe motiv că sunt frați. Dacă era vorba de acei asceți din cap.4, aceștia încurajau probabil la mult timp petrecut în singurătate în post și rugăciune. Astfel se explică tendința văduvelor tinere de a decide să nu se mai căsătorească ci să petreacă mult timp în post și rugăciune. Ori robul nu prea avea timp de aceste izolări de lume, căci el avea o mulți de treabă de făcut. Dar pe motiv că erau frați să făceau poate presiuni asupra stăpânilor credincioși să nu-i mai trateze ca robi sau subordonați. Pavel însă propune altceva. La fel cum în cazul văduvelor tinere a propus să se căsătorească, să aibă copii, să fie gospodine în casele lor în detrimentul unei vieții solitare de post și rugăciune, tot așa Pavel poruncește robilor să muncească cu mai mult spor stăpânilor lor. Aceasta e calea tainei evlaviei. Nu izolarea relațională și izolarea de această lume, ci o viață echilibrată ÎN ACEASTĂ evlavie. Desigur Pavel însuși îndeamnă la rugăciune și valorizează viața de post și rugăciune (vezi cap 2a, 5:5), dar este împotriva extremelor ascetice. Rugăciunea face parte din viața credinciosului, dar nu înglobează întreaga sa viață. Este nevoie de rugăciune pentru a crește în taina evlaviei, dar taina evlaviei se învață în frecușul de zi cu zi din această lume, în activitatea de sub structurile de autoritate imperfecte și poate chiar nedrepte ale acestei lumi. Ascetul se izolează de lume și deci și de relații apropiate și de structurile de autoritate și responsabilitățile legate de familie, Biserică, societate. Dar tocmai în aceste relații apropiate, tocmai sub aceste autorități imperfecte se învață evlavia. Căci pentru a ne vindeca de răzvrătirea față de Dumnezeu trebuie să exersăm ascultarea de autoritățile imperfecte puse de El peste viața noastră. Pentru a ne descoperi bolile din inima noastră avem nevoie de acest frecuș relațional, și de conflictele cu autoritățile imperfecte din această lume. Ascetul, în numele unei spiritualități superioare, fuge de ispitele din această lume, fuge de supunerea față de autoritățile imperfecte, fuge de frecușul vieții cotidiene, și deci de contextele prin care bolile adânci ale sufletului sunt scoase la iveală. Or calea evlaviei este tocmai calea de permanentă confruntare cu noi slăbiciuni și boli ale sufletului urmate de căutarea vindecării lor prin har și nu prin puterea voinței. E nevoie în primul rând ca aceste boli să fie scoase la iveală și trebuie scoase la iveală și cele mai adânci și ascunse boli. Apoi e nevoie de contexte potrivnice pe termen lung care să creeze cadrul necesar al vindecării. Or aceste contexte nu ne sunt date în singurătate, în pustie, în starea de post și rugăciune. Aceste contexte sunt date femeilor tinere când

cresc copii, când se ceartă cu soțul imperfect, când se luptă cu îngrijorarea legată de ziua de mâine. Bărbaților le sunt date când relaționează cu dregătorii și stăpânii lor, când nu li se îndeplinesc obiectivele atunci când muncesc. Isus nu a fost un ascet. Până la 30 de ani a fost un tâmplar din Nazaret, mergea la Templu și sinagogă, era supus părinților lui. A muncit până la 30 de ani, a onorat și a sfințit astfel munca. Le fel cum a făcut toate mâncărurile curate atunci când a spus că nu ce intră în gură spurcă pe om, la fel a sfințit actul muncii și al vieții în această lume prin faptul că a fost tâmplar până la 30 de ani, și în cei 3 ani jumătate de lucrare a fost mereu printre oameni și a muncit învățând pe alții, nu a stat degeaba, nu a stat în singurătate. Desigur avea o viață consistentă de rugăciune și meditație. Dar nici izolarea, nici activismul nu caracterizau viața Sa, ci echilibrul. Iată calea evlaviei, o cale echilibrată între meditație și implicare în această lume și în relațiile interumane. Ce ascet și-ar începe lucrarea publică petrecând și înmulțind vinul la o nuntă? Și cât de mult îi plăcea lui Isus să stea la masă între oameni. E supărător cât de des șade Isus la masă în evanghelii. Ospățul e o temă favorită și a pildelor Sale, și după înviere stă la masă cu ucenicii! El promite că și în Împărăția viitoare va șade la masă cu ei. Împărăția viitoare nu este o altă împărăție, ci o răscumpărare și o proslăvire a creației decăzute. Dar creația cu bucuriile ei vin din Dumnezeu. Edenul nu era doar spirit. Problema acum nu stă în creația și bucuriile ei, ci infectarea ei cu păcat. Creația viitoare va avea animale, materie, trup fizic, mâncăruri. Creația cu darurile și bucuriile ei trebuie onorată. Ne aducem aminte de cartea Ecclesiastul. E o carte despre efemeritatea vieții, dar marea surpriză pe care ne-a adus-o cartea a fost cât de mult ne îndeamnă să gustăm viața de acum, în ciuda efemerității ei! Desigur se insistă și pe efemeritatea ei, dar se insistă și pe trăirea ei. Mesajul cărții nu este: viața e efemeră, deci doar cea viitoare contează. **Ci gusta viața și bucură-te de ea, dar fă acest lucru în lumina judecății și vieții viitoare!** Isus, ca împlinitor al întregii Legi, trebuia să îplinească și mesajul și porunca Ecclesiastului. Trebuie să guste viața și să se bucure de ea, pentru a onora astfel pe Creator și darurile sale frumoase. Dar trebuia și să fie străin și călător ca Avraam. Deci iată acel echilibru de care am vorbit de atâtea ori, dar care pare mereu nou: ***bucură-te de viață ca și cum nu te-ai bucura!*** Iată de ce este așa de grea calea evlaviei. E mai ușor să accesezi extremele. Fie te separi de lume, fie te contopești cu ea. Dar să rămâi în ea și totuși să aștepti lumea viitoare e cel mai greu. E calea îngustă a evlaviei. Pe ea se poate înainta doar prin har și putere de sus. Calea ascetică este în cele din urmă o cale a lașității. Slăbiciunile și bolile sunt ascunse prin izolare și activități religioase. Viața de acum nu este biruită, nu este stăpânită. Regele creației se teme de zbuciumul vieții și se izolează de ea. Dar Dumnezeu vrea să trăim ca împărați **ÎN ACESATĂ VIAȚĂ, ÎN ACEASTĂ LUME, ÎN ACEASTĂ CREAȚIE.** Desigur, singuri nu vom putea. Suntem sortiți eșecului. Unii s-au izolat de lume tocmai pentru că au eșuat în a o stăpâni. Dar Pavel ne cheamă să împărțim în această lume prin Hristos Isus. Aici e taina evlaviei pe care însuși Isus a întrupat-o. Ferice de cel care primește provocare de a stăpâni ca rege peste creația decăzută, plină de ispite și provocări.

Pavel e de acord ca văduvele în vârstă să își petreacă timpul cu postul și rugăciunea. Ele sunt pregătite pentru acest lucru dacă au împlinit condițiile din 5:9-10. Contextul social și vârsta

înaintată face ca acestea să fie puținile modalități prin care mai pot sluji și nu înseamnă că fac doar acest lucru și nu înseamnă că se roagă singure. Ele se pot ruga împreună, e indicat să se roage împreună cu celelalte văduve. Mai mult timp petrecut în rugăciune este o încununare a unei vieți evlavioase și de slujire în această lume. Este pentru cei în vârstă. Este pentru cei foarte maturi. Este pentru cei care au gustat viața cu toate provocările ei și care acum în mod natural au intrat într-o altă etapă. E o etapă când viața de dincolo e mai aproape ca oricând. Viața de acum contează mai puțin. E normal să fie așa. Nu e vorba de un exces de ascetism spre final. E vorba mai degrabă de o abordare firească a vieții când vremea plecării dincolo este aproape.

Nu e ușor să trăiești între două lumi, între lumea de acum și lumea de dincolo. Ecuația este cu atât mai complexă cu cât lumea de dincolo va fi o răscumpărare a lumii de acum. Ascetul refuză lumea de acum și se concentrează pe lumea viitoare. Lumescul se alipește de lumea de acum și uită de lumea ce va veni. Pavel ne îndeamnă la echilibru și la provocarea ciudată și dureroasă de a trăi între cele două lumi. De fapt aici e adevărata răstignire. De fapt aici se învață taina evlaviei. De fapt această înseamnă să fii cu adevărat străin și călător, căci Avraam nu a devenit un pustnic. El a trăit viața de acum, dar fără să se alipească de ea, ci așteptând-o pe cea viitoare. Deja intuim de ce Pavel abordează în cap.6 tema iubirii de bani și de așteptare a vieții viitoare. El știe că din extremă ajungem în cealaltă extremă. El știa că asaltul poftelor ne va conduce spre extrema ascetismului, dar mai știe și că asaltul ascetismului ne va conduce spre extrema iubirii de lume, concretizată cel mai bine în iubirea de bani. E fantastic cum de fiecare dată Pavel intuiește extrema spre care suntem înclinați și vine cu învățătura potrivită pentru a ne conduce spre echilibru, spre acel continuu mers pe sârmă, posibil doar prin har.

Observăm și echilibrul dintre învățatură și rugăciune în cartea Timotei. După ce abordează în cap.1 problema învățăturilor eretice, Pavel ne îndeamnă ca mai înainte de toate să ne rugăm (nu să predicăm învățătura sănătoasă). Apoi după ce în sfârșit ne îndeamnă în cap. 4 să predicăm învățătura sănătoasă, în cap. 5 ne aduce aminte să susținem văduvele care pot sta zi și noapte *în rugăciune*. Implicit el abordează echilibrat rolul femeii și al bărbatului în Biserică. Deși lupta cu erezia l vizează în primul rând pe bărbat, Pavel nu uită să acorde o mare atenție nevoilor și rolului femeii în Biserică (vezi aceleași cap.2 și 5)! Evlavia este o Evangheligie pentru întreaga viață și întreaga Biserică, și nu supralicitarea doar a unei părți din Evangheligie. Înălțarea smerită a întregului și nu idolatrizarea detaliilor.

În 6:3-5 Timotei readuce în discuție tema falșilor învățători din Efes. În mod evident este tema centrală a epistolei. După ce a chemat pe Timotei la evlavie și a demascat modelul ascetic, filantropic și al schimbării orânduielilor sociale, Pavel spune: *dacă învață cineva pe oameni învățatură deosebită...* Deci dacă cineva învață altceva decât ceea ce Pavel a afirmat cu privire la evlavie, ascetism, filantropie, orânduielile sociale, acela aduce în Biserică învățatură străină, nu se ține de cuvintele sănătoase ale Domnului nostru Isus Hristos și s-a îndepărtat de învățătura care duce la evlavie sau care este potrivit cu evlavia. Deci creșterea în evlavie a Bisericii este strâns legată de învățătura care se dă în Biserică. Nu orice învățatură este sănătoasă, nu orice

învățătură este potrivită cu evlavia, nu orice învățătură duce la creșterea în evlavie. Promovarea ascetismului, a filantropiei fără discernământ, a necesității imperioase de a schimba societatea, îi va defocaliza pe credincioși de la calea evlaviei, îi va împiedica chiar să acceseze adevărata taina a evlaviei. Dar cel care promovează astfel de modele false ale evlaviei în Numele Domnului pare adesea un inocent, un naiv. Pavel ne spune însă că este PLIN de MÂNDRIE. Căci el are curajul de a da Bisericii lui Isus Hristos o direcție care este în contradicție cu cea dată de Hristos Însuși. Pavel incriminează și IGNORANȚA acestor oameni: ***fără să știe nimic***. Ei nu au habar despre căile Domnului, despre adevăratele bătălii ale Bisericii, despre adevărata evlavie. Dar ignoranța lor nu este o circumstanță atenuantă, ci ea arată cât de mare este mândria lor. Cum de îndrăznesc să se pronunțe asupra orânduielilor Casei Domnului fără să fi cercetat cu smerenie și maximă atenție revelația lui Hristos cu privire la Biserica Sa? Ce cumplită este boala mândriei. Toată lumea știe, toată lumea se pricepe. Toți ne dăm cu părerea cu privire la cum ar trebui să ne comportăm în Casa lui Dumnezeu. Cu toții propunem Casei un model de evlavie care e generat de îngustimea orizontului nostru și de prejudecățile noastre. Părerea noastră trebuie să devină normă a casei. Desigur categoria falșilor învățători este largă iar abaterea de la învățătura sănătoasă este mai mare sau mică. Dar toți au aceeași problemă: mândria respingătoare a ignorantului. Căci pe cât de puțin știu despre împărăție, pe atât sunt plini de îndrăzneală când promovează aceste false învățături în Numele Domnului. Ei adaugă la mândrie și boala cercetărilor fără rost și a certurilor de cuvinte. Care este roada adusă de ei în comunitate? Pizma, certurile, clevetirile, bănuielile rele, zădarnicile ciocniri de vrobe. Ei țin atât de mult la punctul lor de vedere. Îl promovează cu vehemență, nu știu să cedeze. Nu cunosc blândețea, ci provoacă certuri și dezbinări. Doctrina în discuție devine criteriul fundamental de departajare a taberelor. Lumea se împarte între prieteni sau dușmani în funcție de modul în care se poziționează față de cutare doctrină. Atât învățătura lor cât și modul în care o promovează sunt străine de Împărăție. Isus a murit pentru ca cei credincioși să fie una. Roada Duhului este blândețea, pacea, unitatea, încrederea, armonia, buna înțelegere. Dar roada acestor învățători este cu totul alta. Pavel este foarte categoric cu privire la aceștia: *ei sunt stricați la minte, lipsiți de adevăr și cred că evlavia este un izvor de câștig*. De ce îi spune Pavel lui Timotei aceste lucruri din 6:3-5?

- ***Pentru a-l ajuta să recunoască pe acești falși învățători***, căci după roadele lor îi veți cunoaște.
- ***Pentru a înțelege cât de mare este pericolul reprezentat de învățătura lor***. În cele din urmă cineva care promovează ascetismul sau cheamă Biserica la misiuni filantropice sau poruncește stăpânilor creștini să-și elibereze robii, nu par atât deeretici și periculoși. Ei par spirituali și promovează aceste lucruri în Numele Domnului. Învățăturile lor nu par atât de nocive. Dar pentru Pavel este o învățătură străină de cea dată de Hristos, este o învățătură inspirată de demoni și care și-a găsit locul într-un vas plin de mândrie.

- ***Pentru a înțelege cât de adâncă dar și vinovată este rătăcirea acestor învățători.*** Ei sunt plini de mândrie, și stricați la minte. Mândria lor fără margini a atras aceste învățături înșelătoare asupra cugetului lor. Nu li se oferă nici circumstanțe atenuante, nici prea mari șanse de revenire. Timotei nu este chemat să arate un har ieftin față de aceste persoane, nu este chemat să încerce să-i recupereze, să încerce prin argumente să-i aducă pe calea cea bună. Dimpotrivă este chemat să se depărteze, să se ferească de astfel de oameni.
- ***Și în final pentru a-l motiva pe Timotei să se ferească de astfel de oameni.*** Ei pot reprezenta pentru Timotei o imensă sursă de defocalizare și de epuizare spirituală. De asemenea îl vor provoca pe Timotei la tot felul de polemici și certuri de cuvinte. Îl vor momi pe Timotei în capcana zadarnicilor împotriviți de vorbe. De asemenea, aceștia oameni au în spate lumi spirituale foarte puternice. Prin dialogul îndelungat cu aceștia, Timotei va intra în contact cu aceste lumi spirituale care-l vor putea lovi într-un fel sau altul. Timotei putea deci să cadă în capcana de a subestima adâncimea rătăcirii și bolilor acestor învățători și de a încerca să-i recupereze pe calea dialogului și a argumentelor raționale. Pavel însă îi cere foarte clar să se delimiteze de acești rătăciți, să se ferească de ei, să-i țină departe de familia și Biserica sa, și să-i lase în mâna lui Dumnezeu. Desigur trebuie făcută distincția între o oaie bolnavă influențată de astfel de învățături și un fals învățător. De asemenea trebuie făcută o distincție între acești falși învățători și potrivnicii din 2 Timotei 2:24-26. Într-adevăr, pasajul din 2 Timotei vorbește de o altă categorie de potrivnici care trebuie confrunțați cu blândețe în nădejdea că Dumnezeu la va da pocăință. Există nădejde de pocăință acolo unde nu e vorba de un prooroc mincinos însemnat cu fierul roș în cugetul lui, acolo unde nu este vorba de un învățător plin de mândrie care știe să se audă doar pe el, acolo unde se găsește smerenie, disponibilitate de a asculta, unde se poate dialoga cu adevărat. Lumea este plină de oameni necredincioși care au crezuri potrivnice față de Evanghelie. Cu aceștia se poate dialoga cu blândețe în speranța că Domnul le va da căința. Dar ei repezintă o cu totul altă categorie decât cea din 1 Tim.6:3-5. Distincția dintre aceștia este extrem de importantă, căci de unii Timotei trebuie să se depărteze, pe când pe ceilalți trebuie să încerce să-i recupereze. Vom mai reveni la această distincție în 2 Timotei.

Îndemnul de a se feri de astfel de oameni, este o mare ușurare pentru Timotei. Nu doar că Dumnezeu pune aici ***o graniță clară slujii*** lui Timotei, dar îl scutește pe Timotei de sarcina de a avea de-a face și de a încerca să recupereze astfel de rătăciți. Este o sarcină care-l depășește pe Timotei. Este o sarcină care l-ar pune pe Timotei în contact cu un rău atât de adânc, care i-ar tulbura cumplit sufletul. Creștinii se caracterizează din păcate prin nerespectarea granițelor de

slujire trasate de Dumnezeu. În Numele lui Hristos și ale nemărginitei Sale puteri și în virtutea Marii Trimiteri își extind slujirea peste orice loc, peste orice timp și peste orice persoană sfidând orice graniță și limită pusă de Domnul. Dar Domnul a pus aceste limite spre binele nostru, spre a ne păzi de defocalizare, și de bătălii care ne depășesc. El își asumă grija și slujirea din afara granițelor noastre de slujire. Cum să-i mulțumim îndeajuns lui Dumnezeu pentru granițele pe care le-a pus slujirii noastre? Familia, Biserica locală și oamenii de bine pentru care este speranța pocăinței. De restul se ocupă Dumnezeu. Ce eliberare, ce binecuvântare, ce har să ne focalizăm energiile pe bătălii care ne sunt potrivite, care nu ne vor distruge și în care putem crește frumos în evlavie! De ce vrem în nebunia noastră să mergem dincolo de limitele pe care însuși Dumnezeu le-a trasat slujirii noastre? Nu putem iubi mai mult decât ne este dat.

Pavel adaugă un lucru nou despre acești falși învățători: ei cred că evlavia este un izvor de câștig. Deci ei imită evlavia cu scopul de a obține ceva. Câștigul este dat fie de slava deșartă fie de bani. După cum Pavel continuă cap.6 ne dăm seama că acest câștig se referă în primul rând la bani. Pavel îndeamnă ca învățătorii să aibă prioritate în susținerea financiară și să fie învredniciți de îndoită cinste. Dar acum îi atrage atenția lui Timotei că vor fi mulți învățători care vor imita evlavia pentru a obține acest ajutor financiar. E util să ne aducem aminte că în Efes avem cel puțin 10.000 de credincioși. Dar e posibil să fi fost chiar mai mult de 20.000 de credincioși. Dintre aceștia mulți erau foarte bogați după cum vom vedea în 6:17. Deci puterea financiară a Bisericii din Efes era considerabilă. Ne putem da seama și cât de consistente erau sumele care erau gestionate de Timotei. Și reținem că Timotei și nu adunarea generală a credincioșilor hotăra CUM se administrează acești bani. Pentru un creștin firesc sau un om firesc oare nu era o ispită să ajungă în forul de conducere al Bisericii din pricina bugetului atât de mare al Bisericii? Iată de ce pentru mulți din învățătorii din Efes evlavia era un izvor de câștig. Imitând evlavia și actul învățării sperau să fie sprijiniți material de Biserică și apoi să ajungă să aibă drept să gestioneze bugetul Bisericii. După cum vom vedea în 6:11 ispita banului era reală și pentru Timotei însuși. Iată un alt curent de rătăcire în Biserica din Efes. Biserica din Efes era o biserică mare într-un oraș cu o dezvoltare economică deosebită și cu o profundă structură religioasă idolatră. De aici o mulțime de probleme și provocări. Iată de ce Bisericii din Efes i se alocă o așa mare atenție în Noul Testament. Practic este Biserica locală căreia i se alocă cea mai mare atenție în Noul Testament. E de ajuns să ne amintim de pasajele din Fapte, de Epistolele Efeseni, 1,2 Timotei, de Apocalipsa cap.2a, ca să argumentăm acest lucru. Pavel vede acolo o bătălie pe viață și pe moarte asupra tainei evlaviei. Cel rău vine cu modele false ale evlaviei. Până acum am identificat modelul ascetic, modelul filantropic și modelul schimbării orânduielilor sociale. Acum identificăm un nou curent: imitarea evlaviei din dorința de câștig financiar. E incredibil să privim în istoria Bisericii și să observăm cum toate aceste patru false modele ale evlaviei au făcut ravagii în Biserică și au deturnat Biserica de la adevărata taină a evlaviei. Desigur cele patru false modele se pot combina între ele și să capete multiple forme. Acum în capitolul 6 vom analiza cu atenție ispita iubirii de bani care ne poate deturna de la taina evlaviei. Și e adevărat că de-alungul istoriei Biserica a atras multe resurse financiare și mereu a

fost o provocare gestionarea lor. Prin numărul mare de credincioși, prin calitatea oamenilor din Biserică, prin apartenența la Biserică a multor oameni bogați și din diferite poziții cheie din administrație, Biserica a devenit inevitabil un pol de putere în societate și nu ne referim doar la puterea financiară, ci și la puterea de influență a deciziilor luate în cetate. În mod inevitabil Biserica va primi această putere. Marea întrebare este ce va face cu ea? Statul însuși a sesizat această putere a Bisericii și de aceea a curtat-o neconținut în de-a lungul veacurilor. De aceea e binevenit acest capitol 6 din Timotei care ne înarmează să respingem ispita banului și a puterii, și astfel să nu transformăm evlavia într-un mijloc de câștig.

Pavel ne spune însă că evlavia este un mare câștig. Nu că aduce câștig, ci că ea însăși este un mare câștig. Ea este valoroasă în sine, căci ține de relația cu Dumnezeu, și de aceea are valoare de scop. Ea nu poate fi doar un mijloc către un scop. Ea are valoare intrinsecă. Ea este parte din relația cu Dumnezeu, ea este parte din viața veșnică, ea este parte din răsplătirea de acum și din veacul viitor al sfinților. De aceea este un mare câștig. Dar este un câștig de cu totul altă natură decât cel adus de avere și de împlinirea poftelor. În mod cert cel care va urmări taina evlaviei va fi răsplătit de însuși Dumnezeu, dar nu în sensul evangheliei prosperității, adică: cu cât ești mai evlavios, cu atât vei primi mai mulți bani. O astfel de motivație compromite din start taina evlaviei. Evlavia *însoțită de mulțumire* este un mare câștig. Adică evlavia însoțită de mulțumire cu privire la starea materială prezentă este un mare câștig. Deci evlavia prin definiție este cu totul străină de vreo motivație financiară, de vreo dorință de îmbunătățire a stării materiale. Dacă în dorința cuiva de a deveni evlavios se regăsește și dorința de a câștiga mai mulți bani (fie prin finanțele Bisericii, fie prin binecuvântarea primită de la Dumnezeu), accesarea evlaviei este blocată din start. Adevărata evlavie este însoțită de o stare de pace și mulțumire cu privire la starea materială prezentă: căci nu putem lua nimic cu noi din lume și deci, dacă avem cu ce să ne hrănim și să ne îmbrăcăm ne va fi de-ajuns. Taina evlaviei nu disprețuiește viața de acum și nici nu neagă nevoile vieții de acum (nu este ascetism). Dar ea nu înseamnă nici iubirea lumii de acum. Ea acceptă realitatea vieții de acum (de aceea recunoaște nevoia de hrană și îmbrăcăminte), dar recunoaște cu luciditate că este trecătoare și că bogățiile din această viață nu pot fi strămutate în eternitate. Din pricina acestei lucidități consideră că este irațional să-ți investești viața și energiile în acumularea de bogății care nu pot fi luate în lumea eternă ce va veni. Ea deschide perspectiva îmbogățirii pentru eternitate și cu adevăratele valori. Pavel atrage atenția în v.9-10 asupra pericolului adus de iubirea de bani. Cel care VREA să se îmbogățească este sortit dezastrului spiritual. Deci cel care-și fixează ca obiectiv de viață îmbogățirea va cădea în ispită. Pavel nu spune: e posibil să cadă în ispită, ci că va cădea în ispită. Un astfel de obiectiv intră în contradicție cu taina evlaviei, cu parametrii evlaviei și cadrul de protecție divină. El ne sustrage din acest cadru și atrage asupra noastră lumi spirituale și oameni extrem de răi și înșelători. Vom fi o pradă ușoară capcanelor și poftelor de pe acest drum. Scopul vieții trebuie să fie credincioșia. Dacă pe acest drum Domnul decide să ne dea și mari bogății e cu totul altceva. Dar acumularea de mari venituri trebuie să dispară din lista obiectivelor noastre. Acest domeniu trebuie lăsat cu totul în mâna lui Dumnezeu. Datoria noastră este să fim

credincioși și responsabili, să muncim și să nu fim leneși. Dimensiunea venitului nostru să fie lăsată cu credință în mâna Domnului. Și dacă El va avea un plan la acest capitol și când El va considera că suntem pregătiți și că prin anumite bogății pământești putem sluji cu discernământ bogățiilor, va interveni pe căile Lui, dar în nici un caz nu va fi drumul epuizant al compromisurilor și robiei îngrijorărilor și poftelor. Iubirea de bani este rădăcină a multor rele. Căci iubirea de bani a reprezentat motivația pentru multe păcate înfăptuite de oameni. Din iubire de bani oamenii au ucis, au comis adulter, au mințit, au nedreptățit, s-au lepădat public de credință, au dezvoltat relații nesincere dominate de interes, au pervertit însăși procesul creșterii în evlavie etc. Oare iubirea de bani nu a fost fisura prin care cel rău a nimicuit sufletul lui Iuda? Și Iuda stătea lângă întruparea desăvârșită a tainei evlaviei. Iuda însă a imitat evlavia din dorința de câștig și a respins și sifidat oglindirea desăvârșită a slavei singurului Dumnezeu, cât de mare e ispita iubirii de bani. Banul pare a aduce soluția majorității problemelor oamenilor și sursa împlinirii unui om. La prima vedere banul aduce posibilitatea împlinirii dorințelor, aduce putere, aduce siguranță, protecție, aduce slavă etc. Dar siguranța și împlinirea adusă de ban este o iluzie. Ea nu ne poate apăra de ceasul judecății lui Dumnezeu, de revărsarea mâniei acestuia. Istoria omenirii ne arată cu prisosință ce mare e minciuna încrederii în izbăvirea adusă de ban. Și mai este și o altă fațetă: și banul aduce multe pofte, multe griji, multă invidie, mulți dușmani și mulți profitori lingușitori. E paradoxal să vezi pe cei bogați mai nemulțumiți și mai plini de temeri și îngrijorări, decât cei cu un venit modest. Desigur în Biserică iubirea de bani nu se va manifesta pe față, ca în lumea largă. Ea va avea nevoie de o haină religioasă. Astfel oamenii își vor propune să facă bani nu pentru ei înșiși, ci pentru lucrarea Domnului! De asemenea oamenii își vor propune să împlinească legea lui Dumnezeu cu speranța ascunsă că Domnul îi va binecuvânta mai mult material. Sau vor căuta să ajungă în forul episcopal pentru a putea fi sprijiniți material sau pentru a gestiona resursele Bisericii sau pentru a putea intra în contact cu oameni cu multe resurse. Ideea de a-ți dezvolta relații pe bază de interes, cu gândul ascuns că acel cineva te va putea la un moment dat sprijini cu anumite resurse este un mare rău. Este un fel de a-și vinde sufletul. Înseamnă a călca în picioare valorile fundamentale ce stau la baza relațiilor răscumpărate din Împărăția lui Dumnezeu. Puneți nădejdea în Dumnezeu (ca adevăratele văduve!), și nu în ceea ce ar putea pica de la oamenii cu influență și cu acces la resurse din jurul nostru. Domnul poate lucra prin ei sau prin alte 1001 de căi. Fii onest, sincer și dezinteresat în relații. Caută autenticitatea, partășia frățească dezinteresată, caută relațiile care te ajută să crești în taina evlaviei și nu cele care ți-ar putea oferi cândva avantaje în această lume. Cercetează-ți adânc inima cu privire la bani. Nu subestima pericolul. Adu-și aminte de Iuda. Nu nega ispita: adu-ți aminte că Pavel îl îndeamnă pe însuși Timotei să fugă de aceste lucruri. Deci ispita era reală și pentru Timotei care el însuși gestiona resursele Bisericii din Efes. Ce ironie pentru destinul lui Timotei: el gestiona resurse financiare atât de mari și totuși, după modelul paulin, muncea ca să se întrețină! Pavel îi spune să FUGĂ de aceste lucruri. Iată cât de mare e forța atracției banului poți învinge doar dacă FUGI de ea. Ideea de a FUGI mai apare în epistolele pauline în contextul curviei: fugiți de curvie! Deci ispita banului are o forță asemănătoare cu cea teribilă și de temut a dorinței sexuale. De aceea soluția este FUGA și nu e suficient. Golul trebuie

umplut cu altceva. Renunțarea la o ispită lasă din pricina firii pământești un gol adânc, un gust amar adesea, un regret adesea. Acel gol e o iluzie, dar din pricina firii are multă putere. El trebuie umplut cu altceva. Dacă nu este umplut cu altceva, golul ne va reorienta spre obiectul ispitei și căderea va fi inevitabilă. Cu ce trebuie umplut golul? Caută neprihănirea, evlavie, credința, dragostea, răbdarea, blândețea.... Golul trebuie umplut cu valorile împărăției, cu adevăratele bogății, cu gustul cel bun al adevăratei vieți. Doar astfel sufletul va vedea minciuna din spatele ispitei iubirii de bani și o va putea respinge. Demersul de a accesa taina evlaviei este incompatibil cu dorința de a ne îmbogăți. Deci să ne cercetăm adânc inima. În mod cert mai există acolo gânduri și motivații ascunse legate de siguranța financiară, unul din idoli veacului nostru. Să curățim degrabă acele locuri. Miza e prea mare! Pavel ne-a implortat înaintea lui Dumnezeu, înaintea lui Hristos Isus și înaintea îngerilor aleși să urmăm întru totul taina evlaviei. Dacă orice formă a iubirii de bani blochează sau diminuează accesarea evlaviei, atunci acestea trebuie lepădate cu ură.

Cu ce trebuie Timotei să umple golul? Caută neprihănirea, evlavie, credința, dragostea, răbdarea, blândețea. E vorba de roada Duhului. E vorba de schimbarea omului dinlăuntru după chipul și asemănarea lui Hristos Isus. Înseamnă ca Evanghelia să ajungă la marginile pământului inimii lui Timotei. Și acest drum nu se încheie niciodată. Aici e calea îngustă, aici e taina evlaviei, aici este lupta cea bună și adevărata chemare creștină. Și schimbarea nu e prin propria voință și nu aduce cu sine desăvârșirea și detașarea totală de ispitele acestei lumi. Schimbarea e prin harul de sus, iar acest har de sus vine din credință. Iată de ce lupta cea bună este o luptă a credinței și nu a voinței. Este un șir de morți și învieri. Este o experimentare a puterii harului, dar într-o stare permanentă de slăbiciune și vulnerabilitate. Este un șir de treceri prin valea neputinței din Romani 7 pentru a se putea ajunge în bucuria vindecării din Romani 8. Dar vindecarea e urmată de descoperirea unei noi boli, și deci de confruntarea cu o nouă neputință. urcușul e urmat de o nouă vale. Și în vale sunt slăbiciuni și greșeli, întristări și dureri. E din nou moarte. Dar nimic din ce nu va muri nu va cunoaște învierea. Este un drum complex al zdrobirii imaginii de sine și al lepădării de sine. Dar cine vrea acest drum? Nu e mai de dorit drumul ascetic în care performanțele cresc, greșelile se împuținează, iar imaginea de sine are mai puțin de suferit? Nu e mai de dorit modelul filantropic în care lupta cea bună este definită prin acoperirea nevoilor de bază ale semenilor? Nu e mai de dorit modelul schimbării societății în care propria schimbare e ascunsă în numele schimbării celorlalți? Și nu e mai de dorit modelul evlaviei ca sursă de câștig în care veniturile cresc mereu, iar lupta cu motivațiile ascunse ale inimii nici nu a început?

Dar doar prin lupta cea bună a credinței se apucă viața veșnică la care am fost chemați. Drumul evlaviei e un drum al crucii în care pierderile cresc, iar imaginea de sine e din ce în ce mai sărăcită. Pe acest drum, dacă ne-am pus nădejdea în Hristos doar pentru această viață suntem cei mai nenorociți dintre oameni. De aceea trebuie să ne amintim de veșnicie, că pe acest drum apucăm viața veșnică, adevărata viața la care am fost chemați, ea începe de acum. Dar acum e doar o degustare. La învierea morților ne vom contopi pe deplin cu Împărăția de dragul căreia

renunțăm la bogățiile acestei lumi. Și pe acest drum e util să ne amintim investițiile eterne pe care deja le-am făcut. E util să ne amintim de sacrificiile și faptele bună făcute pentru Hristos, de pierderile suferite pentru El, de faptele curajoase izvorâte din credința în El. Ele au făcut ca răsplătirea noastră de sus să crească. E ca și cum contul nostru ceresc a crescut considerabil. Dar vom intra în posesia contului, în dreptul de a-l folosi doar dacă ne ducem sfințirea până la capăt. Deci e o nebunie să renunțăm tocmai acum la sfințire, când deja am făcut o mulțime de sacrificii pentru Hristos și din pricina cărora ne așteaptă sus o mare răsplătire? Astfel Pavel îi aduce aminte lui Timotei de frumoasa mărturisire pe care acesta a făcut-o în fața multor martori. Mai jos este adusă în discuție mărturisirea făcută de Isus înaintea lui Pilat. Mă gândesc deci că e vorba de un context potrivit în care Timotei a dat socoteală de credința lui înaintea autorităților acestei lumi. Atunci el nu s-a rușinat de Evanghelie și a rostit cu dragoste, dar fără teamă adevărul Evangheliei. Nu i-a fost ușor. A fost gata să piardă tot din pricina lui Hristos: bunurile, libertatea, chiar și viața! Pentru această faptă a credinței desigur pe Timotei îl aștepta o mare răsplătire acolo sus. Dar pentru a intra în posesia acesteia era nevoie să continue lupta cea bună. Pavel considera că amintirea acelei mărturisiri va constitui o motivație importantă pentru Timotei pentru a continua sfințirea și a respinge atracțiile acestei lumi.

În v.13 Pavel rostește al doilea îndemn solemn către Timotei. Primul a fost rostit în 5:21. În alte traduceri se insistă pe ideea că Pavel îl responsabilizează sau îi poruncește lui Timotei. Cornilescu preferă o altă nuanță: te rog fierbinte, de îndemn. Ambele nuanțete trebuie luate în calcul. Pe de o parte este o poruncă apostolică, pe de altă parte este o implorare apostolică izvorâtă din iubirea pentru Biserica lui Isus Hristos. De ce un al doilea astfel de îndemn? Ce aduce nou această nouă poruncă întărită de autoritatea martorilor invocați? Acest al doilea îndemn este rostit la finalul epistolei și este mai general: **să păzești porunca fără vină...** Dacă primul îndemn era ancorat în special în contextul relației cu echipa prezbiterială și insista pe pericolul specific al prejudecăților și preferințelor personale, acest îndemn final pare să se refere la tot conținutul epistolei. Totuși Pavel folosește singularul: să păzești PORUNCA. Dar care e porunca? De fapt este o singură poruncă: să iubești pe Dumnezeu din toată inima ta... Iar în limbajul epistolei această singură poruncă ce le cuprinde pe toate e formulată astfel: *ținta poruncii este dragostea, caută evlavie, luptă lupta cea bună a credinței...* Este ca și cum Pavel nu ar vrea ca Timotei să se piardă printre multe îndemnuri și porunci din epistolă. Toate acestea sunt reunite într-o singură poruncă. Nu e vorba de un șir de porunci, ci de o singură poruncă ce le include pe toate celelalte, ce dă semnificație celorlalte porunci. Porunca ar fi să caute evlavie pentru a se purta cum se cuvine în Casa lui Dumnezeu. Timotei trebuie să respingă toate modelele false de evlavie și să urmeze adevărata evlavie fără vină și fără prihană. Ne aducem aminte astfel și de profilul episcopilor și diaconilor: aceștia trebuiau să fie fără vină și fără prihană. Timotei era el însuși un episcop. El trebuia să fie fără vină, și astfel să devină un model și pentru comunitate, dar și pentru ceilalți episcopi. Totuși acest îndemn general nu e rostit chiar la finalul epistolei. El este așezat între două pasaje care vorbesc despre ispita bogățiilor acestei lumi. Acest fapt nu este întâmplător. Îndemnul rămâne general, dar locul în care este așezat ne

atrage atenție din nou asupra pericolului iubirii de bani. Deci prejudecățile, preferințele personale și iubirea de bani reprezintă două ispite de temut pentru liderul Timotei. Și dacă sunt pericole de temut pentru Timotei, înseamnă că sunt și pentru noi. Deci să nu le subestimăm forța, ci mai degrabă, cu evlavie, să-L rugăm fierbinte pe Hristos să ne păzească inima de aceste amăgiri.

Martorii invocați sunt Dumnezeu și Isus Hristos. Nu mai sunt invocați îngerii aleși. Oare de ce? Este o interpretare interesantă asupra conceptului de îngeri aleși. Aceștia ar fi cei care nu l-au urmat pe Lucifer și pe care Dumnezeu i-a păstrat în împărăția Sa. Astfel referirea ar fi la obiectivitatea și fermitatea lui Dumnezeu Însuși în relația cu slujitorii Lui. Este ca și cum Marele Împărat și-a păstorit echipa de îngeri fără părtinire. Or cât de dragi i-au fost ceilalți îngeri, El i-a alungat din Împărăția Sa atunci când s-au abătut de la căile dreptății. Timotei e chemat să păstorească cu aceeași fermitate echipa de prezbiteri. Ori cât de mult ar ține la unii dintre ei, dacă aceștia se abat de la calea evlaviei, ei trebuie muștrați și îndepărtați din funcție. Doar așa Biserica va rămâne vie și va putea fi păzită de infuzia cu falsele modele ale evlaviei. Astfel se explică de ce îngerii aleși sunt invocați doar în contextul îndemnului din cap.5 care insistă pe necesitatea de a fi nepărtinitor în relațiile cu ceilalți lideri.

În cap.6 îndemnul are alte nuanțe și un alt context. Astfel sunt invocați doar Dumnezeu și Hristos Isus, iar noutate e legată de faptul că Pavel adaugă o caracteristică celor doi măreți Martori. Dumnezeu este *Cel care dă viață sau păstrează în viață toate lucrurile*, iar Hristos Isus este Cel care a făcut cea frumoasă mărturisire înaintea lui Pilat din Pont. De ce tocmai aceste caracteristici, cum se leagă ele de contextul în care este rostit îndemnul? Este o legătură evidentă între v.12 și aceste îndemn. În v.12 Timotei este chemat să apuce **viața veșnică** pentru care a făcut **o bună mărturisire** înaintea multor martori. Acum este invocat Dumnezeu ca Dătător și Păstrător al **Vieții** și Isus Hristos care a făcut **o bună mărturisire** înaintea lui Pilat din Pont. Acum miza pare a nu mai fi legată de Biserica lui Dumnezeu, ci de însăși mântuirea lui Timotei! Îndemnul nu mai este direct legat de păstoria Bisericii, ci de sfințirea personală a lui Timotei. De modul în care răspunde la taina evlaviei depinde nu doar mântuirea Casei, ci și propria sa mântuire. Îndemnul e să apuce viața veșnică la care a fost el însuși chemat. Îndemnul e rostit înaintea Singurului care dă viața. Timotei va primi viața veșnică doar dacă Dumnezeu i-o va da. Dar El i-o va da doar dacă Timotei va păzi porunca. Astel îndemnul de păzi porunca în vederea vieții veșnice este întărit de prezența Singurului care poate da această viață. Nu este altă cale decât de a o primi de la Singurul Dătător. Deci nu este altă cale decât de a păzi porunca. Dar singura sursă a vieții este și singurul susținător al vieții. Timotei e chemat să acționeze, să lupte. Dar lupta e a credinței și nu a voinței. Astfel este o alergare în har și nu în strădanie personală. Îndemnul e rostit înaintea Celui care îl poate întări pe Timotei până la capăt. Se face astfel aluzie și la pericolul permanent al întrebuițării greșite a poruncii în contextul păzirii poruncilor divine. Dar Dumnezeu nu este doar dătătorul vieții eterne, ci și dătătorul și susținătorul vieții fizice. Și El nu dă viață doar oamenilor, ci tuturor lucrurilor. Deci viața de acum contează, căci ea însăși vine de la Dumnezeu și este susținută de Dumnezeu. Privind la Dumnezeu care dă tuturor viața

Timotei e păzit și de pericolul întrebuintării greșite a voinței, dar și de pericolul izolării de lume și disprețuirii acestei vieți. Dumnezeu care dă tuturor viața este în v.17 Dumnezeu care **ne dă toate din belșug ca să ne bucurăm de ele!** Deci iață cât de grijuliu este Pavel ca Timotei să nu cadă în extreme. Tocmai ia spus că totul este trecător și că îmbogățirea e o capcană. Acum pare să-i amintească că viața de acum contează, căci vine de la Dumnezeu și este păstrată de Dumnezeu. Istoria omului decăzut și istoria veacului de acum au continuat doar cu voia lui Dumnezeu. Deci ea are valoare și semnificație. Chemarea pentru a apuca viața veșnică nu trebuie să ducă la o detașare totală față de viața de acum. Însuși mărturisirea lui Isus Hristos înaintea lui Pilat din Pont pare să aibă în vedere tocmai echilibrul dintre raportarea la viața de acum și la cea care va veni. Să ne aducem aminte din Evanghelia după Ioan cuvintele rostite de Isus lui Pilat:

33. *Pilat a intrat iarăși în odaia de judecată, a chemat pe Isus și I-a zis: „Ești Tu **Împăratul iudeilor?**”*

34. *Isus i-a răspuns: „De la tine însuți zici lucrul acesta sau ți l-au spus alții despre Mine?”*

35. *Pilat a răspuns: „Eu sunt iudeu? Neamul Tău și preoții cei mai de seamă Te-au dat în mâna mea: ce ai făcut?”*

36. *„**Împărăția Mea nu este din lumea aceasta**”, a răspuns Isus. „Dacă ar fi **Împărăția Mea din lumea aceasta, slujitorii Mei s-ar fi luptat ca să nu fiu dat în mâinile iudeilor; dar acum, Împărăția Mea nu este de aici.**”*

37. *„Atunci un Împărat tot ești!”, I-a zis Pilat. „Da”, a răspuns Isus. „Eu sunt **Împărat. Eu pentru aceasta M-am născut și am venit în lume, ca să mărturisesc despre adevăr. Oricine este din adevăr ascultă glasul Meu.**”*

38. *Pilat I-a zis: „Ce este adevărul?” După ce a spus aceste vorbe, a ieșit iarăși afară la iudei și le-a zis: „Eu nu găsesc nicio vină în El.*

39. *Dar, fiindcă voi aveți obicei să vă slobod pe cineva de Paști, vreți să vă slobod pe „Împăratul iudeilor”?”*

40. *Atunci toți au strigat din nou: „Nu pe El, ci pe Baraba!” Și Baraba era un tâlhar.*

Capitolul 19

1. *Atunci Pilat a luat pe Isus și a pus să-L bată.*

2. *Ostașii au împletit o cunună de spini, I-au pus-o pe cap și L-au îmbrăcat cu o haină de purpură.*

3. *Apoi, s-au apropiat de El și ziceau: „Plecăciune, **Împăratul iudeilor!**” Și-I dădeau palme.*

4. *Pilat a ieșit iarăși afară și a zis iudeilor: „Iată că vi-L aduc afară, ca să știți că nu găsesc nicio vină în El.”*

5. *Isus a ieșit deci afară, purtând cununa de spini și haina de purpură. „Iată Omul!”, le-a zis Pilat.*

6. *Când L-au zărit preoții cei mai de seamă și aprozii, au început să strige: „Răstignește-L! Răstignește-L!” „Luați-L voi și răstigniți-L”, le-a zis Pilat, „căci eu nu găsesc nicio vină în El.”*

7. *Iudeii i-au răspuns: „Noi avem o Lege, și după Legea aceasta, El trebuie să moară, pentru că*

S-a făcut pe Sine Fiul lui Dumnezeu.”

8. *Când a auzit Pilat aceste cuvinte, i-a fost și mai mare frică.*

9. *A intrat iarăși în odaia de judecată și a zis lui Isus: „De unde ești Tu?” Dar Isus nu i-a dat niciun răspuns.*

10. *Pilat I-a zis: „Mie nu-mi vorbești? Nu știi că am putere să Te răstignesc și am putere să-Ți dau drumul?”*

11. *„N-ai avea nicio putere asupra Mea”, i-a răspuns Isus, „dacă nu ți-ar fi fost dată de sus. De aceea, cine Mă dă în mâinile tale are un mai mare păcat.”*

12. *De atunci Pilat căuta să-I dea drumul. Dar iudeii strigau: „Dacă dai drumul Omului acestuia, nu ești prieten cu cezarul. Oricine se face pe sine împărat este împotriva cezarului.”*

13. *Când a auzit Pilat aceste vorbe, a scos pe Isus afară; și a șezut pe scaunul de judecător, în locul numit „Pardosit cu pietre”, iar evreiește: „Gabata.”*

Ne amintim că am comentat cu alte ocazii acest tablou. Întrebarea cheie a acestui tablou este: cine era cu adevărat Împăratul? Cine avea cu adevărat putere? Cine domnea cu adevărat în viață? Îl vedem pe Pilat fricos și nerezistând la presiunea mulțimii. El face în mod conștient și împotriva propriei sale voințe și conștiințe o mare nedreptate și osândește la moarte un om nevinovat. Spre deosebire de el, Isus nu are teamă nici de Iudei, nici de Pilat, nici de moarte. El nu se folosește de puterea Sa divină pentru a Se apăra, ci acceptă din iubire drumul sacrificiului suprem. Isus învinge și teama de mulțime, și teama de autorități, și teama de moarte. Dar el îi vorbește lui Pilat cu respect și demnitate. Nu tremură înaintea sa, dar nici nu-l jighește și nu-l abordează cu aroganță. El recunoaște autoritatea pe care Pilat o avea de sus și astfel îi dă cinstea și respectul cuvenit. Isus recunoaște că Împărăția Sa nu este din această lume. Totuși recunoaște autoritatea celor ce sunt împărați și dregători în această lume. Căci această autoritate vine de sus. Deci Isus e cu adevărat străin și călător. El privete spre lumea ce va veni, dar nu neagă lumea de acum din temelii. El recunoaște că există legături reale între lumea de acum și cea viitoare. Timotei a urmat modelul lui Isus când a făcut la rândul său o mărturisire în fața multor martori. Nu s-a temut de autoritățile lumii de acum și nici de pierderile din viața de acum, dar nici nu a negat și desconsiderat pe acestea. Le-a vorbit cu demnitate și respect, le-a vorbit cu fermitate și dragoste. Aceasta e o mostră din calea evlaviei autentice, acea cale a unui echilibru sacru ce stă departe de extreme, atât de cea a ascetismului, cât și de cea a libertinajului moral. Astfel martorii din v.13 au menirea să-l ajute pe Timotei să înțeleagă semnificația și conținutul poruncii care trebuie păzite până la venirea Domnului. Acum înțelegem mai bine de ce îndemnul acesta e rostit între pasajele despre raportarea la lumea de acum.

Păzirea poruncii de a urma calea evlaviei, de a fi cu adevărat străin și călător, de a respinge atracțiile lumii fără a cădea în extrema ascetică înseamnă a urma calea cea îngustă, plină de provăcări și sacrificii. Drumul nu e ușor. Harul ne ajută, dar provocările rămân reale. Dumnezeu ne dă și voința și înfăptuirea, dar zdrobirea, suferința și truda sunt cât se pot de reale pe acest drum. De aceea e esențial de știut că acest drum este limitat în timp. Este o perioadă scurtă de încercare până la momentul răsplătirii noastre eterne, adică până la arătarea Domnului nostru Isus Hristos. Pavel nu spune până la *sfârșitul zilelor tale*. Această expresie era specifică

revelației vetero-testamentare: *ca să te temi de Dumnezeu păzind, în toate zilele vieții tale, tu și fiul tău, și fiul fiului tău, toate legile și poruncile Lui...*(Deut 6:2). Și în cartea Ecclesiastul, moartea este cea care ne aduce înaintea scaunului de Judecată a lui Dumnezeu. Dar în Noul Testament finalul nu mai este descris în termenii morții fizice, ci în termenii revenirii Domnului. În toate epistolele îndemnul este de a păzi poruncile nu până la sfârșitul vieții, ci până la arătarea Domnului. Creștinii nu sunt chemați să aștepte moartea, ci revenirea Domnului. Această schimbare în punctarea finalului luptei sfințirii are în primul rând implicații teologice. Mesia trebuia întâi să sufere și apoi să revină în glorie. Astfel vechiul testament nu putea vesti o iminență a venirii lui Mesia pentru a restaura toate lucrurile. Lupta sfințirii era legată de sfârșitul vieții. dar după moartea și învierea lui Mesia, venirea în slavă a lui Mesia devine iminentă. Nu trebuie să aibă loc alte evenimente speciale în istoria revelației ca arătarea Sa în glorie să poată avea loc. De aceea, toți autorii noului testament insistă să așteptăm și să grăbim venirea, să păzim porunca până la arătarea în glorie a Domnului. Privim la acest îndemn după 2000 de ani de istorie a Bisericii. Pentru atâtea milioane de credincioși mai degrabă îndemnul veterotestamentar a fost relevant. Moartea fizică a însemnat finalul luptei celei bune. și doar pentru o minoritate de la final, arătarea Domnului va însemna finalul luptei sfințirii. Primii creștini au crezut chiar că Domnul va reveni repede, în timpul vieții lor, în primul secol. Ideea că Domnul va reveni curând a fost interpretată prin lentila umană asupra temporalității. Acum înțelegem că acel în curând ar trebuie înțeleasă mai degrabă letină divină asupra timpului. Entuziasmul primilor creștini evrei din Fapte se explică și prin faptul că ei cerdeau că Mesia ve reveni repede pentru a restaura toate lucrurile. Și în epistolele 1,2 Tesaloniceni Pavel ne dă de înțeles că el se așteaptă să fie contemporan cu evenimentul revenirii Domnului. Însă tonul său din epistolele 1,2 Timotei și cel al lui Petru din 2 Petru pare a fi puțin schimbat. Pare că încep să înțeleagă că revenirea Domnului va avea loc mai târziu decât au intuit ei că va fi. Ea rămâne posibilă în orice vreme, dar aceasta nu înseamnă că ea va avea loc în mod obligatoriu foarte curând. Astfel, apostolii nu știu că va avea loc foarte târziu în istorie, dar pot lua în calcul și această variantă. Astfel Pavel nu-l îndeamnă pe Timotei să păzească porunca până la finalul vieții sale, ci până la arătarea Domnului. Timotei e chemat să aștepte pe Domnul. Deci orice credincios după Pavel din orice secol e chemat să aștepte pe Domnul și nu moartea fizică, să ia în serios posibilitatea revenirii Domnului în timpul vieții sale. Dar în același timp trebuie să ia în serios și varianta cealaltă, căci arătarea aceasta va fi făcută doar la vremea ei. După rațiuni divine, foarte complexe, care depășesc cu mult capacitatea noastră de înțelegere există o vreme potrivită pentru arătarea Domnului. Am văzut în cap.2:6-7 că prima venire a lui Mesia și expunerea Neamurilor la revelația lui Isus Hristos au avut loc doar la vremea cuvenită, doar la vremea potrivită. Este obligatoriu ca evenimentul să aibă loc la vremea potrivită. Tocmai sincronizarea perfectă între eveniment și vremea potrivită duce la un impact pozitiv cât mai mare. Pe când nesincronizarea poate duce chiar la un impact negativ și catastrofal. Am discutat mult despre acest subiect și am oferit câteva explicații cu privire la vremea potrivită pentru arătarea în slavă a lui Mesia. Chiar de curând în *Mica* am abordat acest subiect. Arătarea în slavă a lui Mesia trebuie să inaugureze mia de ani spre vindecarea lui Israel și a Neamurilor. Or dacă e

făcută la o vreme nepotrivită ea poate arunca atât pe Israel, cât și Neamurile într-o împietrire și mai mare. E nevoie de o pregătire a mentalului rămășiței credincioase a Bisericii, a mentalului Neamurilor și a lui Israel, pentru ca arătarea în slavă a lui Mesia să poată inaugura mia de ani. Pe de altă parte acei mulți fii predestinați pentru slavă prin suferință trebuie să intre în istorie și se pare că au fost mai mulți decât au intuit cei din primul secol. Pavel ne spune că arătarea Domnului nu poate avea oricând. Ea însăși are o vreme potrivită și hotărâtă de Dumnezeu. Dacă nu a venit până acum, înseamnă că nu a fost încă vremea potrivită. În acest timp Domnul a lucrat în Biserică, între neamuri și în Israel pentru a pregăti vremea potrivită. El este la lucru și astăzi. Și credem că și prin credințioșia noastră Dumnezeu lucrează la pregătirea acestei vremi, de unde și posibilitatea grăbirii venirii Domnului. Oare e întâmplător că în *2 Petru 3:11* tocmai purtarea sfântă și EVLAVIOASĂ duce la grăbirea venirii Domnului? Cu adevărat mare este taina *evlaviei*. La fel cum Dumnezeu a conlucrat în vechime cu cei credincioși pentru a pregăti vremea primei veniri, la fel acum conlucrează cu cei credincioși pentru a pregăti vremea celei de a doua veniri. V.15 este foarte important în contextul epistolei. Cel rău e specialist în a se folosi de lucruri bune pentru a ne împinge spre păcat și moarte. După cum s-a folosit de Scriptură ca să ispitească pe Isus, la fel se va folosi de însăși promisiunea revenirii Domnului pentru a ne abate de la căile lui. Scriptura însăși ne înștiințează că duhurile de amăgire se vor folosi de această minunată promisiune pentru a ne abate de la calea evlaviei. Găsim din nou cele două extreme. Prima e prezentată de *2 Petru 6:3-4*:

3. Înainte de toate, să știți că în zilele din urmă vor veni batjocoritori plini de batjocuri, care vor trăi după poftele lor

4. și vor zice: „Unde este făgăduința venirii Lui? Căci, de când au adormit părinții noștri, toate rămân așa cum erau de la începutul zidirii!”

Aici găsim extrema libertinajului moral. Ea se va folosi de aparenta întârziere a revenirii Domnului pentru a spune că nu este nici o judecată și că deci putem trăi după poftele și dorințele noastre.

Mântuitorul ne înștiințează de cealaltă extremă. Când vorbește cu ucenicii săi despre sfârșit Mântuitorul îi înștiințează în primul rând să bage bine de seamă să nu-i înșele cineva, căci vor veni mulți prooroci mincinoși care vor spune: *Vremea este aproape sau Eu sunt Hristosul sau Iată-L în odăițe sau în pustie...* Deci Mântuitorul ne spune clar că cel rău va specula așteptarea legitimă a evenimentul revenirii Domnului pentru a amăgi pe credincioși. Și cât de bine confirmă istoria Bisericii această profeție. Atât de mulți s-au dat drept Hristosul sau au anunțat anul întoarcerii lui Hristos sau au îndemnat la acte extreme în numele iminenței venirii Domnului. Și aici putem face o legătură cu extremele ascetismului. Dacă extrema libertinajului moral are nevoie să nege revenirea Domnului, extrema ascetismului va suprasolicita iminența revenirii Domnului. Pentru că Domnul este atât de aproape să renunțăm la locul de muncă, să vindem tot ce avem, să nu ne mai căsătorim, să-l așteptăm în post și rugăciune la Ierusalim sau în pustie... Înțelegem mai bine de ce Pavel insistă că arătarea Domnului va fi făcută de Domnul la vremea ei. Doar El știe ceasul acela. Acesta poate fi aproape sau mai departe. Este un calendar

ceresc ce trebuie respectat și acesta nu este accesibil oamenilor. De ce supralicitează cel rău iminența revenirii Domnului? pentru a ne duce către acte extreme și ascetism, pentru a ne face să ne lăsăm conduși de falși învățători, și poate mai ales pentru a ne umple de dezamăgire cu privire la revenirea Domnului. Vrea să ne obișnuim cu trâmbița mincinoasă: *Domnul e aproape!*, pentru ca atunci când trâmbița adevărată va glăsuși prin arătarea omului fărădelegii că *Domnul este aproape!*, noi să dormim și să ne spunem: *of, din nou o alarmă falsă!*

Vremurile și soroacele sunt sub autoritatea singurului Stăpânitor al istoriei. Revenirea lui Mesia va avea loc nu când vor dori oamenii, ci când va porunci Mărețul Dumnezeu. Acesta este Domnul Domnilor și Împăratul Împăraților. El este deci mai presus de orice autoritate pământească sau celestă. Nimeni nu i se poate împotrivi, nimeni nu poate hotărî un alt curs al istoriei, nimeni nu poate împiedica vremea potrivită pentru arătarea Fiului omului. După traducere literală, El este Împăratul celor ce împărătesc și Domnul celor ce domnesc. Desigur, doar cei care-și pun nădejdea în El domnesc cu adevărat în această viață și trăiesc ca împărați. În cap.1 Dumnezeu care a încredințat Evanghelia slavei lui Pavel este descris ca fiind fericit (binecuvântat), unic, împăratul veșnicilor, nemuritor și nevăzut. La finalul epistolei Dumnezeu care va înfăptui arătarea lui Isus Hristos este de asemenea fericit (binecuvântat) și unic Stăpânitor, dar mai este Domnul Domnilor și Împăratul Împăraților, singurul care are nemurirea și Cel ce nu a fost văzut de nici un om. Descrierile sunt similare. Ele vizează însă momente diferite. Prima descriere e legată de prima venire a lui Mesia, iar a doua de revenirea lui Mesia. Poate că astfel se explică și diferențele. Reținem mai întâi că Dumnezeu vestit de Isus și Dumnezeu care va înfăptui arătarea lui Isus în slavă, este Dumnezeu Vechiului Testament. Într-adevăr toate aceste atribute se pot aplica doar Dumnezeului Vechiului Testament și ar fi fost aprobate de învățătorii evrei ai vremii. E interesant că de două ori Pavel repetă că Dumnezeu Evangheliei Sale este un Dumnezeu binecuvântat și fericit. Acest atribut divin ar putea contracara curentul ascetic din Efes. Starea de a fi fericit, stare de bine, de a fi binecuvântat nu este greșită sau păcătoasă în sine. Căci însuși Dumnezeu este plin de bucurie și de fericire. Acum la finalul epistolei Pavel insistă mai mult pe imortalitatea și invizibilitatea lui Dumnezeu. Cele două atribute sunt precizate și în cap.1, dar acum ele sunt accentuate și dezvoltate. În cap.1 Dumnezeu este numit nemuritor, acum singurul care are nemurirea. Dar în ce sens e singurul care are nemurirea? Sufletul omului nu este și el etern, nemuritor? Cel ce crede în Isus nu are și el viața veșnică? În ce sens Dumnezeu este singurul care are nemurirea și de ce subliniază Pavel acest fapt? Dumnezeu este singurul care are nemurirea în sine. El este în El Însuși nemuritor. Cei ce ajung în iazul de foc nu sunt nemuritori, căci ei sunt despărțiți de adevărata viața. Cei care ajung în cer sunt nemuritori dar nu în sine, ci doar prin Cel care este singura sursă a vieții. Deci El este singurul care are nemurirea în sine, singurul care are nemurirea în sine Însuși și singurul care poate da această nemurire altora. Unul din visul asceților era să devină nemuritori. Despre asceții din Orientul îndepărtat se spunea că le-au crescut din nou dinții și că părul alb a fost înlocuit din nou cu un păr cu o culoare specifică tinereții. Era semnul că ei ajunseseră nemuritori. Doar Dumnezeu are nemurirea în sine și doar El poate da nemurirea și altora. Pavel insistă și pe

atributul de a fi nevăzut. Acum nu doar spune că Dumnezeu nu poate fi văzut de oameni, ci că efectiv nici un om nu l-a văzut. Căci Dumnezeu locuiește într-o lumină de care nu te poți apropia. Nici Moise nu l-a văzut. Nici măcar el, Pavel, care a fost răpit la al treilea cer nu l-a văzut. Lumina de care Pavel vorbește ne trimite cu gândul și la Templul lui Irod. Acesta era placat cu aur. În timpul zilei reflecta lumina soarelui. Călătorul ce se apropia de Ierusalim nu putea privi Templul, căci Lumina era prea intensă. Dar cred că Pavel vorbește despre ceva ce a văzut el însuși. Intuiesc faptul că atunci când a fost răpit la cer el a văzut această lumină de care nu s-a putut apropia și care l-a împiedicat să vadă fața lui Dumnezeu. Iată deci că nu doar că oamenii de rând nu pot vedea Fața lui Dumnezeu, ci nici chiar cei mai de seamă credincioși răpiți la ceruri nu au acces la Fața lui Dumnezeu. Această afirmație pare a fi un răspuns evident față de curentele ascetice. Asceții se laudă că ating din această viață nemurirea și desăvârșirea, că se contopesc cu divinitatea, că bariera dintre ei și zei este îndepărtată, că au trăit tot felul de răpiri cerești în care au văzut chiar pe Dumnezeu. Pavel ne spune că acest lucru e imposibil. Nici un om nu poate vedea în această viață pe Dumnezeu. Nici măcar el, Pavel, nu l-a văzut pe Dumnezeu. Și cum se poate lăuda cineva că a atins desăvârșirea dacă nu l-a văzut pe Dumnezeu măcar odată? Chiar faptul că nu poate să-l vadă pe Dumnezeu îi arată cât de departe este el de desăvârșire. Până la final vor exista bariere între noi și Dumnezeu. Vom purta firea pământească ca pe o grea povară până la capăt. Din pricina ei nu vom putea vedea pe Dumnezeu și deci desăvârșirea va rămâne departe de noi.

Deci această descriere a lui Dumnezeu pare să fie un răspuns pentru asceții care se laudau că au atins desăvârșirea și care făceau și preziceri exacte despre revenirea Domnului. Dar revenirea lui Isus este sub autoritatea lui Dumnezeu, iar vremea nu poate fi cunoscută de nimeni. Pe acest Dumnezeu nu-l poate vedea nimeni și desăvârșirea va rămâne departe de noi. Dar în v.17 Pavel revine la bogății acestei lumi și nu abordează restricțiile ascetismului. Cum se explică acest fapt? Ne amintim de cartea Ieremia și de echilibrul dintre glasul judecății și glasul îndurării. Pentru a ne creiona acest echilibru profeția ne purta de la judecată la îndurare, și de la îndurare la judecată și tot așa până am obosit să ne legăm de o extremă și am acceptat ideea unui echilibru divin dat de simultaneitatea acțiunii celor două voci. Pavel pare să abordeze acum aceeași metodă. El ne poartă de la denunțarea iubirii de lume, la denunțarea ascetismului și de la denunțarea ascetismului la denunțarea iubirii de lume și tot așa.... până când vom pricepe chemarea la echilibrul dat de taina evlaviei. Astfel descrierea nevăzutului și singurului Dumnezeu este deopotrivă un răspuns la ascetism și la iubirea de lume. Căci slava minunată a acestui Dumnezeu nu demască doar înșelăciunea adusă de ascetism, ci și cea adusă de iubirea de lume. În fața slavei și eternității acestui Dumnezeu, bogățiile acestei lumi pălesc. Ele nu doar că sunt trecătoare și că nu pot fi transferate în veacul etern ce va veni, ci efectiv nu pot concura cu adevăratele bogății. Poți să pui în balanță cunoașterea și părtășia cu un asemenea Dumnezeu infinit și suma de un milion de dolari? Și atunci ce să facem? Să vindem tot ce avem, să ne ducem în pustie și să respingem orice plăcere a acestei vieți? Nicidecum! Pavel nu cere bogăților să-și vândă averile, după cum nu a cerut nici stăpânilor să-și elibereze robii. De asemenea nu uită

să amintească că Dumnezeu ne dă toate lucrurile din belșug *ca să ne bucurăm de ele*. Deci aceste lucruri nu sunt rele în sine. Sunt daruri primite de la Dumnezeu Însuși ca să ne bucurăm de ele. Primirea unei sume de bani poate fi un dar divin. Gustarea vieții, a bucuriilor și plăcerilor legitime a aceste vieți face parte din voia lui Dumnezeu pentru noi. El însuși se bucură cu noi și vrea să ne bucurăm de ele. Oare cum se simte Dumnezeu dacă respingem aceste daruri care vin de la El?

Cel care are mai puțin este bombardat cu ispitele nemulțumirii, îngrijorării, invidiei și îmbogățirii. Cel bogat este bombardat cu ispitele mândriei, punerii încrederii în propriile bogății, lipsei empatiei față de cei în nevoi și delăsare cu privire la mărirea avutului lor etern. Iată deci că din pricina firii pământești problemele nu se rezolvă de fapt nici prin mărirea avutului, nici prin scăderea lui. Starea de a avea mai puțin este la fel ca starea de a fi bogat, un laborator prin care se poate crește în taina evlaviei. De aceea Pavel nu promite prosperitate celor ce au mai puțin și nici nu cere bogaților să-și vândă averile. Fiecare are un destin aparte și în acea stare naturală a destinului său (sărac sau bogat, liber sau rob, căsătorit sau necăsătorit etc.) trebuie să învețe evlavie. De aceea, fiecare să rămână în starea în care l-a chemat Domnul. Iată o mare provocare pentru cel bogat ca să nu-și pună încrederea în bogățiile pe care le are, ci în Dumnezeu. Cel sărac e constrâns de nevoie să-și pună nădejdea în Dumnezeu. Dar cel bogat poate fi liniștit, mulțumit și lipsit de griji din pricina faptului că-și pune încrederea în multele sale bogății. Dar Pavel le cere să-și găsească pacea și liniștea și să-și împlinească nevoia de siguranță nu prin vedere, ci prin credință, nu privind la bogățiile lor, ci la Dumnezeul nevăzut. Bogățiile vizibile sunt nestatornice. Nu doar că nu sunt eterne și nu pot fi strămutate dincolo, dar oricând pot să dispară prin evenimente și conjuncturi care nu sunt sub controlul celui bogat. O catastrofă naturală, o schimbare de regim politic, un furt etc. pot face ca cel bogat să devină peste noapte sărac lipit pământului. Oare nu a trăit Iov exact această experiență? Însă reacția credinței lui Iov ne arată că el nu s-a încrezut în averile sale cele multe, ci în Dumnezeul care i le-a dat. Acest îndemn pentru bogați ne arată că în Biserica din Efes erau MULȚI oameni bogați. Prezența unor oameni foarte bogați într-o biserică poate afecta echilibrul spiritual al Bisericii. Să ne închipuim că în Biserica noastră s-ar întoarce la Domnul 10 milionari în Euro. Oare sunt pregătiți liderii Bisericii pentru un asemenea test? Oare e pregătită Biserica pentru o asemenea provocare? Care sunt de fapt provocările și ispitele? Cel bogat va avea tendința să-și ceară și în Biserică o poziție de autoritate. Din pricina bogățiilor sale în orice loc merge el are o poziție de putere și de autoritate. Dar iată că Biserica va fi singurul lor în care poziția de autoritate a acelu om nu este ajutată DELOC de acele bogății. Liderii Bisericii trebuie să-i învețe pe cei bogați acest lucru. Bogățiile lor nu le oferă nici măcar o greutate în plus opiniei lor în Biserică. Autoritatea în Biserică se câștigă prin mulți ani de slujire și creștere în maturitate. *Dacă ai cu ce să mănânci și cu ce să te acoperi îți este de-ajuns ca să crești în evlavie*, ne spune Pavel. Faptul că ai mai mult sau mai puțin nu constituie un avantaj sau un dezavantaj în creșterea în evlavie. Totul ține de modul în care te raportezi la ceea ce ai. Dar dacă liderii vor pune la punct pe cei bogați, desigur vor pierde mult din potențialul sprijin financiar care ar putea veni de la aceștia. Vor ști liderii Bisericii să se

poarte nepărtinitori cu cei bogați și să nu-i cinstească mai mult decât pe cei săraci? Apoi cei bogați, în dragostea dintâi, vor avea tot felul de apucături de a ajuta pe cei din Biserică sau de a dona sume imense Bisericii, poate chiar să-și vândă toate averile și să le dea Bisericii... Vor ști liderii Bisericii să spună NU? Vor fi înțeleși liderii Bisericii că dacă avem ce mânca și cu ce ne îmbrăca ne este de ajuns să creștem în taina evlaviei? Vor fi înțeleși liderii Bisericii rolul destinului natural al unui om sau al unei comunități în creșterea în evlavie? Vor fi înțeleși ei că intervenția forțată, umană în direcția acestui destin poate face mult rău? Cei din Biserică au nevoie de lipsuri ca să învețe umblarea prin credință și să crească în evlavie. Or, dacă un bogat ar rezolva toate problemele financiare ale membrilor unei Biserici nu ar face de fapt un mare rău? Sau o altă întrebare: ce să facă o Biserică cu sume imense de bani? Am văzut că ajutorarea e limitată foarte mult în Biserică. Am văzut apoi că nu este datoria Bisericii nici de a schimba lumea, nici de a face misiune în alte locuri fără o chemare specială, nici de a împlini nevoile celor din lume, nici de a se amesteca în lucrările altor Biserici.... Deci ce să facă o Biserică cu sume imense de bani? Să dezvolte tot felul de proiecte care o vor defocaliza de la drumul evlaviei și care o vor face să își depășească atribuțiile pe care i le-a dat Dumnezeu? Iată de ce Pavel cere bogaților să rămână bogați, și-i încurajează chiar la o dărnicie proprie, separată de Biserică (vezi 6:17-19). În societatea în care trăim, în țara în care trăim, cred că cea mai bună utilizare a unor sume mari de bani este crearea unor locuri de muncă deschise atât credincioșilor, cât și laicilor. Se oferă astfel oamenilor posibilitatea de a câștiga o pâine cinstită și de a fi într-un laborator de formare, modelare și pentru cei credincioși și de preoție. Astfel dacă acum s-ar întoarce acei 10 milionari în Euro, cred că îndemnul cel mai potrivit pentru ei ar fi să reducă substanțial donațiile pe care le fac Bisericilor și să-și folosească cu înțelepciune averile pentru a crea noi locuri de muncă deschise pentru oricine vrea să muncească. Să amintim și de reacția celor din Biserică față de acești milionari ai Bisericii. Oare nu se vor dezvolta relații preferențiale și din interes cu aceștia? Desigur vor fi foarte invitați la masa de către enoriași, și în mod cert doar cu scopul de a avea părtășie și de a-i ajuta să crească spiritual. Dar oare în adâncul inimii nu va zăcea ascuns gândul că *poate cândva mă va ajuta și pe mine cu ceva..* Relații nesincere și bazate pe astfel de interese nu au ce căuta în Biserica lui Hristos. Fac foarte mult rău, înseamnă un compromis imens și o blocare a creșterii în evlavie. Înseamnă de fapt a transforma evlavia într-un mijloc de câștig mârșav. Pavel îl îndeamnă pe Timotei să se comporte cu demnitate și autoritate față de bogații acestei lumi, și astfel să dea și celorlalți din Biserică un exemplu vrednic de urmat. Mare atenție deci la iubirea de bani dar și la relația cu creștinii bogați. Biserica nu scapă de putere. Cum am mai spus devine învetiabil un pol de putere și liderii Bisericilor capătă multă putere, căci au autoritate spirituală peste conștiințele multor oameni, proveniți din multe medii. Dintre aceștia mulți sunt bogați, iar mulți ocupă funcții importante în societate. De asemenea, liderii Bisericilor intră în contact cu lideri importanți din alte țări care au și ei la rândul lor relațiile lor și sfera lor de influență. Iată ce ușor poate deveni evlavia un mijloc de câștig. Dumnezeu nu ia această putere potențială Bisericii, ci o lasă acolo pentru a încerca adâncul inimii liderilor Bisericii. Ce vor face aceștia cu această putere? O vor lăsa la locul ei și se vor încrede doar în Domnul sau o vor folosi pentru propriile lor interese sau pentru a sprijini

carul lui Dumnezeu? O câte provocări va avea Timoteiul istoric în Casa lui Dumnezeu! Oare va face față la toate? Căci *un singur domeniu* aflat sub vină duce la diminuarea creșterii în marea taină a evlaviei.

Timotei are o singură șansă: să nu uite și să păstreze ceea ce i-a încredințat apostolul Pavel. Adevăratul model al evlaviei trebuie păzit ca cea mai mare comoară. El trebuie păzit de falsele modele ale evlavie propagate în Biserică de inteligența superioară a lumilor demonice. Dar Timotei are un mare avantaj față de Timoteiul istoric, adică acei lideri din istoria Bisericii care au urmat după moartea lui Pavel, avantajul lui Timotei este că a primit de la Pavel un model autentic al evlaviei. Dezavantajul nostru este că ne naștem din nou într-o Biserică năucită de tot felul de modele false și adesea aceste ne sunt încredințate în Numele Domnului de mai marii noștri. Mai degrabă moștenim modelele falsei evlavii, decât modelul autentic al evlaviei. Și atunci pentru a putea împlini porunca din **6:20** trebuie mai întâi să descoperim adevărata evlavie. Trebuie să-L rugăm fierbinte pe Dumnezeu să ne-o încredințeze prin Duhul, prin Scripturi, prin oamenii cu adevărat evlavioși. Dar va fi un drum lung de mulți ani de zile. Și pe acest drum vom fi provocați mereu să renunțăm la prejudecățile și concepțiile noastre, la modelele pe care le-am moștenit și pe care le-am iubit atât de mult...Vom fi însă dispuși să murim până la capăt? Și dacă după mulți ani de zile vom ajunge în punctul în care se afla Timotei, adică acela de a fi primit de sus revelația cu privire la adevărata evlavie, bătălia nu e câștigată. Căci trebuie să păzim ce ni s-a încredințat. Adică trebuie să rezistăm tentației permanente aduse de falsele modele de evlavie. Dar nu doar atât. Trebuie să nu închidem cercul cu privire la înțelesul nostru față de evlavie. Trebuie să continuăm creșterea în înțelegerea și aplicarea adevăratei evlaviei. Doar pe acest drum vom rămâne în marea taină a evlaviei. Trebuie să ne urmăm drumul complicat și complex al evlaviei ***ferindu-ne de flecăriile lumești și de împotrivirile științei pe nedrept numite astfel***. Multă vreme m-am întrebat ce înseamnă aceste flecării. Multă vreme m-am gândit că este ușor să te ferești de ele de vreme ce sunt flecării și basme lumești și băbești... Dar acum, după acest studiu întrezăresc ce înseamnă, și în același timp cât de mare este forța seductivă a acestor învățături străine.

Iată și alte traduceri ale finalului epistolei:

- *O, Timotei, păzește ce ți s-a încredințat ferindu-te de vorbăriile deșarte și lumești și de împotrivirile fals-numitei cunoștințe, pe care unii mărturisind-o (profesându-o) s-au abătut (nu au nimerit ținta) în ce privește credința!*
- *Timoteie, păzește ce ți s-a încredințat în grija ta. Îndepărtează-te de vorbăriile neevlavioase și de ideile împotrivoare a ceea ce în mod fals este numită cunoaștere, pe care unii au profesat-o și astfel s-au rătăcit de la credință.*

- *O, Timoteie, păzește ceea ce ți s-a încredințat, ferindu-te de vorbăriile goale și lumești și de argumentele potrivnice a ceea ce în mod greșit este numită cunoaștere, pe care unii au profesat-o și astfel s-au abătut de la credință.*

Deci există o falsă cunoaștere care se împotrivesc, cu argumente, adevăratei cunoașteri. Există o falsă evlavie care se împotrivesc adevăratei evlavii. Timotei este îndrumat să se îndepărteze de aceste învățături, precum și de polemicile cu privire la ele. Nu doar că este vorba de o defocalizare, dar a da prea multă atenție unor învățături predate de o inteligență superioară, de natură demonică poate reprezenta un pericol seductiv pentru Timotei însuși. În lumea ideilor și a argumentelor logice rațiunea poate fi ușor amăgită. Noi suntem chemați să păstrăm ce ni s-a dat prin Duhul Sfânt, prin revelație prin Sfintele Scripturi. Autoritatea învățaturii care duce la evlavie este dată de actul revelației prin Sfintele Scripturi. Ea include rațiunea, dar este în același timp dincolo de ea. Ea se folosește de rațiune, dar nu doar pe ea. Am discutat în amănunt aceste lucruri când am studiat Evanghelia după Ioan. Interesant este faptul că unii mărturisind-o sau practicând-o au rătăcit de la credință. Deci nu au căzut de la credință și apoi au profesat aceste învățături, ci profesându-le au rătăcit de la credință. Iată că falsele modele ale evlaviei, deși nu includ erezii șocante, nimicitoare din prima clipă, pot duce chiar la căderea din credință. Cei care practică modelele false ale evlaviei, în cele din urmă pot cădea din credință, în ciuda sincerității și bunelor lor intenții. Desigur la unii este un amestec între adevărata evlavie și falsa evlavie. De fapt acest lucru e inevitabil pentru toți credincioșii. Nu înseamnă că toți se vor abate de la credință. Dar acei care se vor dedica întru totul unui fals model al evlaviei în detrimentul adevăratei evlavii vor cădea până la urmă de la credință.

În original apare expresia: *nu au nimerit ținta*. Această expresie apare și în 1:6. Deci Pavel are în vedere aceeași falși învățători cu care a început epistola. *Vorbirea deșartă* apare și ea în 1:6. Tema centrală a cărții rămâne combaterea acestor falși învățători și înălțarea adevăratei evlavii. Provocarea epistolei e dată de faptul că Pavel folosește adesea termeni generali cu privire la profilul acestor învățători și la natura învățaturii lor. Termenii de învățături străine, vorbării deșarte, flecării lumești sunt generali și ar fi putea fi umpluți cu o mulțime de semnificații. Totuși pe parcursul epistolei Pavel ne dă și indicii concrete cu privire la profilul acestor învățători. Să ne reamintim aceste indicii:

- Basmе și înșirări de neamuri fără sfârșit.
- Ei vor să fie învățători ai Legii și nu știu nici măcar ce spun, nici ce urmăresc.
- O întrebuințare greșită a Legii.
- Ei opresc căsătoria și întrebuințarea bucatelor.
- Promovau mituri lumești și băbești.

- Promovau deprinderea trupească, exercițiile fizice.
- Promovau relații nesănătoase între robii creștini și stăpânii lor creștini.
- Fățarnici, mincinoși, plini de mândrie, cu boala certurilor fără rost, cred că evlavia este un izvor de câștig.

Toate celelalte teme ale epistolei ne arată că era vorba de un curent eretic care ataca nu atât doctrina, cât practica creștină. Și această practică nu era atăcată atât prin promovarea libertinajului moral, cât prin propovăduirea ascetismului extrem. De aici se explică celelalte accente și tematici puse de Pavel în epistolă.

- Modelul alegerii și transformării lui Pavel prin har, în contrast cu spiritualitatea ascetică bazată pe voință și merite.
- Respectul și rugăciunea pentru autorități în contrast cu izolarea și disprețul ascetic față de structurile socio-politice.
- Încurajarea femeilor să fie supuse soților lor și să aibă copii.
- Încurajarea episcopilor să fie căsătoriți și să aibă grijă de familia lor în primul rând în contrast cu extrema ascetică de a se dedica rugăciunii și meditației, în detrimentul împlinirii responsabilităților pământești.
- Modelul adevăratei evlaviei, a omului care nu a ajuns la desăvârșire, dar mereu crește prin har, a omului ancorat în această lume și care întrebuințează bucatele și încurajează căsătoria, a omului care se lasă mântuit de Dumnezeu și nu caută desăvârșire prin exerciții fizice extreme.
- Încurajarea văduvelor tinere să se căsătorească și să aibă copii și să evite încercarea de a se dedica doar rugăciunii și postului.
- Încurajarea robilor creștini să-și respecte stăpânii creștini. Legea superioară a Împărăției nu este chemată să disprețuiască și să desființeze legile și orânduiriile sociale, chiar pe cele care nu sunt în sine în armonie cu valorile Împărăției (de exemplu sclavia).
- Dumnezeu, numit binecuvântat și fericit de două ori în epistolă, și numit și Cel care făcut toate lucrurile și păstrează toate în viață în contrast cu perspectiva ascetică împotrivoare față de orice idee de bucurie, fericire sau plăcere din lumea de acum.

- Dumnezeu care se află într-o lumină de care nici măcar nu te poți apropia și pe care nu l-a văzut și nici nu-l va putea nici om aflat încă în acest trup, în contrast cu miturile băbești și lumești care se adunau în jurul elitei inițiaților asceți și care precizau că aceștia s-au contopit cu Dumnezeu, au văzut pe Dumnezeu, au ajuns la perfecțiune, la starea omului edenic, la comuniunea desăvârșită cu Dumnezeu.
- Marea atenție acordată structurilor de autoritate din Biserică, din familie și din societate. Ascetismul extrem propovăduia o spiritualitate superioară care avea ca autoritate doar pe Dumnezeu și se sustrăgea structurilor pământești de autoritate. Or, creșterea în adevărata evlavie poate avea loc doar în contactul cu autoritățile IMPERFECTE ale acestei lumi.

Dar Pavel este foarte atent să se evite și extremele. El știe înclinația omului spre extreme, știe că în fața provocărilor poftelor păcătoase omul va fugi spre ascetism. Dar mai știe și că în fața provocării ascetismului omul va putea ajunge în extrema robiei poftelor și neglijării îngrijirii trupului. Astfel el nu uită să laude și să încurajeze rugăciunea. Nu uită în cap.6 să vorbească despre pericolul iubirii de bani și a robiei poftelor. Nu uită să spună că văduva dedată la plăceri este moartă etc. În fața ascetismului extrem omul poate reacționa extrem și să ajung la o viață prea permisivă. Dar chiar încercarea de a urma ascetismul extrem poate duce la o explozie și robie cumplită a dorinței. Este cazul văduvelor tinere care încercau să urmeze modelul văduvelor bătrâne, adică să nu se căsătorească și să stăruiască în post și rugăciune. Dar Pavel vede cum această încercare va duce la cultivarea lenei, a bârfei și la explozia dorinței idolatre de a se căsători. De aceea Pavel are mare grijă în epistolă să denunțe ascetismul, dar să prevină ajungerea în cealaltă extremă.

Trebuie să remarcăm unicitatea epistolei 1 Timotei. Nicăieri în Noul sau Vechiul Testament nu se abordează atât de mult pericolul curentului ascetic. De asemenea este epistola care abordează cel mai mult taina evlaviei. ***Tema evlavie e de fapt tema centrală a epistolei.*** Nici o altă carte din Scriptură nu are evlavie ca temă centrală. În cele din urmă Pavel se folosește de falsele modele ale evlaviei pentru a înălța cu și mai multă claritate adevărata evlavie. Atenția specială acordată respectului față de structurile de autoritate ale acestei lumi, este iarăși un accent deosebit al epistolei. Deci nu este întâmplător că tocmai în 1 Timotei găsim singurul pasaj care ne îndeamnă în mod explicit la rugăciuni față de autorități. Profilul liderului, episcopului nu este atât de detaliat în nici o altă epistolă. Distincția dintre liderul cu adevărat evlavios și liderul care imită evlavie este un aspect cheie al cărții. Pasajul despre ajutorarea văduvelor și principiile administrării finanțelor bisericii este iarăși o temă pe care nu o mai găsim la fel de detaliată în alte epistole. Abordarea echilibrată față de raportarea la bani din capitolul 6 este iarăși un tablou unic în Scriptură. 1 Timotei își găsește cu precizie și necesitate locul în canon. Fără 1 Timotei Scriptura ar fi incompletă și Timoteiul istoric nepregătit să facă față la ***ANUMITE*** atacuri

demonice îndreptate împotriva Casei lui Dumnezeu. Cât de sărac eram eu însumi înainte să studiez această carte! Câte fisuri pe care nici nu le conștientizam au fost acoperite prin învățăturile acestei cărți. Mă simt mai eliberat de modelul ascetic și mai convins să urmez drumul îngust al adevăratei evlavii. Cum să-i mulțumim îndeajuns lui Dumnezeu că s-a îndurat de noi și ne-a dăruit și această parte a revelației?

Dar oare ce comori ne așteaptă în 2 Timotei? După ce a biruit confruntarea cu ascetismul oare cu ce noi provocări se va confrunta tânărul Timotei? Și, desigur, ce noi resurse minunate va primi din partea bătrânului Pavel?